

తి దినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము

వృషభాష్టమి 1914 సం॥ జూలై నెల 3 వ తేది శుక్రవారము.
ఆనందనామ సంవత్సర ఆషాఢ శుద్ధ దశమి.

No. 81

సంచిక ౮౧

ప్రవచన మహాభాగవతము.

మే మిది నామ ప్రవచనమును ప్రకటించుచున్నారము వినియి యిట్టి సంతోషమును అనుభవించుచున్నారము. అప్రకారముననే సంస్కృతమును వ్యాసశ్రోత్రులను మిక్కిలి తేటగా నీటుగులుకులై లిని ముద్రించుచున్నారము. ఇందు శ్రీధరీయము భావప్రకాశిక వీరరాఘవీయము అనేది వ్యాఖ్యలయందుగల విశేషాంశములను ఆద్ర జేర్చించియున్నారము. ఈ గ్రంథమును క్రొన్ రి పేజీల చిన్నపైజున గట్టిగానుంచి వృద్ధిచేయుచున్నారము. భాగవతోత్తములందఱును ఆదరాతిశయమును జూపి కాలయిక చందాదారులుగా జేరి మాకుత్సహము గలిగింతురని యుద్విహారుచున్నాము.

శ్రీభాగవతము గము, కాలికోదైండు ప్రథమ, ద్వితీయస్కంధములు. చందాదారులకు ౧౦౦ స్వతియభాగము, తృతీయములచేరి ౧౪౦ తృతీయభాగము ౧౪౦ శాశ్వతపుచందాదారులకు పాల్గొనుచున్నాము.

ఈ ప్రకారము పరాజ్ఞప్రసీతము దశసరికాగితములు కాలికోదైండు ౧౪౦ డిటో మిక్కిలి దశసరికాగితములు గల ప్రకృత్యక్షామృతము-మూడవశాసములు, ఆంధ్రటికాతాత్పర్యవిశేషములతోను ఆంధ్రసంస్కృతములతోను పేరు ౧౪౦ అమరకోశము-ప్రకాండము సటికము, ఇంగ్లీషు అక్షరముతో ౧౪౦ ఆంధ్రసంస్కృతములతోను గ్రహము ఆంధ్రసామశేషము సాంబవిఘంటపు సటికము, దశసరికాగితములు; కాలికోదైండు ౦౮౦ స్వతియభాగము-దశసరికాగితములు ౦౮౦ గ్రంథమోక్షము-సటికా తాత్పర్యము, కాలికోదైండు సక్రితీకల్యాణము-సటికాతాత్పర్యము, కాలికోదైండు ౦౮౦. ఆర్. పేకటేర్వర్ అండ్ కో, ఆనందావైస్, మద్రాసు.

దీప్తిక

ప్రతిదినము ౧య ముండును.
చందా ౧. 12-0-0.
6 మాసా. 6-4-0.
3 మాసా. 3-4-0.
1 మాసా. 1-2-0.

ప్రతిక విషయము లుండును.

చుము
ఆంధ్ర మునకు సాధనభూతము
య, విద్యావ్యాపనము,
య, భాషాభివృద్ధిమొద
ప్రతికయందు స్వతంత్ర
విమర్శింపబడును.
వర్తి
య, పరరాష్ట్రవార్తలు, విదేశీ
సమస్తవార్తలను సకాల
విమర్శింపబడును. ఆంగ్లప్రతి
య, స్వవార్తలను వెంటనేదీని
లుండును. ఆంధ్రదేశవార్తా
ప్రత్యేక ప్రతినిధు లేర్పాటు

౬. ము లు.

మిక్కియు విషయముల
యొక్కయు చిత్రపటము
చిత్రపటములును జనరంజక
యగును.

రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు.

నిరంకుశాధికారమును తగ్గించుటకును ప్రజా
తంత్రమును వృద్ధిచేయుటకును సాధనభూతములైన
గ్రామవ్యవస్థలు, స్థానికపరిపాలనావ్యవస్థలు,
రాష్ట్రీయవ్యవస్థలు, సార్వభౌమికపాలనావ్యవస్థలు,
శాసననిర్మాణసభల వ్యవహారములు నుచితరీతిని
స్వతంత్రవిధమున దీనియందు జర్పింపబడును.

మతసాంఘికచర్యలు.

జాతిమతపక్ష పాతమునుబాసక సకలమతా
వలంబులును, అన్నిజాతులవారును, భిన్నాభిప్ర
యములను గలవారును సభివృద్ధినిబొందుటకుదగిన
యుదాహరణములును నాదర్శములును నిష్పక్ష
పాతబుద్ధితో వ్యక్తీకరింపబడును.

హైకోర్టు తీర్పులు.

జనోపయోగములైన క్రొత్త హైకోర్టు తీ
ర్పులు, బోర్డునిర్ణయములు, క్రొత్త చట్టములు,
ధర్మశాస్త్రమునకు సంబంధించిన ముఖ్యాంశము
లును ప్రతికయందు విరళముగా డెలుపబడు
చుండును.

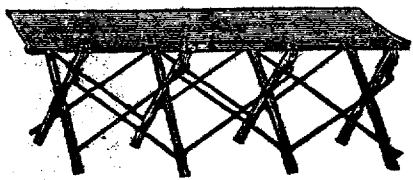
వ్యవసాయవాణిజ్యములు.

వ్యవసాయశాఖవారు చేయు విమర్శనలు,
స్వదేశపరదేశముల లోని నవీన వ్యవసాయపద్ధ
తులు, యంత్రసాధనములు, లాభకరమైనపరిశ్రమ
వ్యాపారములు, పరపతి సంఘములు, వానివలన
గలుగులాభములు బజారుధరలు మొదలగు విష
యములు విరళముగా డెలుపబడును.

గ్రామవ్యవస్థలు.

గ్రామముల సుఖస్థితి కవసరమైన గ్రామపరి
పాలనము, పంచాయతీసభలు, పరపతిసంఘములు,
గ్రామపారిశుధ్యము, వైద్యసహాయము, విద్యావ్యా
పనము మొదలగు విషయములు చర్చింపబడును.

ఇది బాణమంత అతితేలిక సాండ్లో అంత అత్యధికబలముకలది.

ఇండియన్ క్యాంపుకాట్.

ఈ క్యాంపుకాట్ మంచము 1000 పౌనుల బరువును
ధరించగలను. 6 అడుగుల 4 అంగుళముల పొడవు, 2 అడు
గుల 6 అంగుళముల వెడల్పు, 4 అడుగుల 3 అంగుళముల
లైటు.

మంచము ధర 9-8-0 మంచము మడిచినెట్టు సంచి 2-0-0
దోమతెర 5-12-0 దోమతెర కర్రలు 2-0-0

ఈ సామాను అన్నింటితో పూర్తిధర 18-8-0.

లండను ప్రెసింగు కంపెనీ,

37/38 రత్నబజారువీధి, మద్రాసు.

LONDON TRADING CO,
37/38 Rattan Bazar Road, Madras.

గ్రంథ ప్రచురణములు.

ఆంధ్రభాషయందు ప్రచురింపబడు ముఖ్య
గ్రంథములు పండితులచే జక్కగా విమర్శింపబడి
భాషాభ్యుదయమునకును జ్ఞానాభివృద్ధికిని దగినసా
ధనములు సూచింపబడును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బావును
పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టిన
వనమూలికలచే హిందూదేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నారు.

పంచభాషాచిటి చూచికోనిన మోసము గాదు.

పునామా:—ఆంధ్ర ప్రతికాకార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

ఇందుమతీ పరిణయము.

ఇదియొక చక్కనికావ్యము. అజమహారాజు యొక్క వివాహపు కథ. సుప్రసిద్ధుడైన కుమార హిట్టి మహాకవి ప్రణతము. శ్రీనరసింహాపు రాయాంకితము. తిరుపతి పేంకటేశ్వరవర్ణనామము తర్వరచితి మికాలంకృతము.

వెల రు. 0—10—0.

ఆంధ్రపుస్తక భాండారములకెల్ల నుచిత ముగను తెదితరులకు వైమూల్యమునకును బంప బడును.

చలయవారు :—

THE HEAD CLERK,
Mushur Estate,
NUZVID. (Kistna Dt.)

అని వ్రాసినచో బంధయగలరు.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువలు.

మావద్ద మియింటి నలంకరించు సామానులన్నియు సులభక్రయమునకు దొరకును. చెన్నపట్టణములో మాకంటె చతురగా నమ్మువారు లేరు.

మడత కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాకోవన్ కుర్చీ సాదా	"	2-2-0
డిటో చేతులుగలది	"	3-12-0
ఇనుపమడత మంచము కాకోవన్ గలది సింగిల్		10-0-0
డిటో స్ప్రింగుది		13-8-0
మట్టరకం స్ప్రింగు		12-0-0
స్ప్రింగుతో టాపు సయితముగల ఇనుపమంచము		16-8-0
(సింగిలు)		
బీరువలు 3x4 అడుగులు		17-0-0
డిటో 5x8 1/2 23-0-0	డిటో మేలురకం	30-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ వేముది		8-8-0
క్యాటలాగులో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.		

పి. ఎస్. హన్ను స్వామి పిల్లే అండుసన్
కాలిఫోర్నియా కుక్క 41/42 గాటక్ బాగానడి, మదరాసు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు,

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు గ్రంథములు.

1. మాధవనిదానము:—సకలరోగములను గుర్తించుటకు వైద్యులకు మిగుల సుపయోక్తమగు గ్రంథము. వెల 3-0-0
2. పథ్యాపథ్యము:—ప్రతిరోగమునకును పథ్యములను అపథ్యములను అగు వస్తువులను బోధించును.

వెల చందాదారులకు 0-12-0 ఇతరులకు 1-0-0

3. ఆయుర్వేద పరిభాష:—మందుల జేయుటకును వాని లోగల వస్తువుల భేదములఁ దెలిసికొనుటకును వాని తానికల నిర్ణయించుటకును ఉపయోగించు నిట్టిగ్రంథ మిది వరకు లేదు. వెల చందాదారులకు 1-2-0 ఇతరులకు 1-8-0

4. ఆగస్త్యవైద్యము:—దక్షిణదేశపు వైద్యసాంప్రదాయములఁ దెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0

5. వక్తీకర్మ:—పిచికారిజేయు విధమును దీనివలన బోవువ్యాధులను దెలుపును. చందాదారులకు 0-3-0 ఇతరులకు 0-4-0

6. శల్యతంత్రము:—దానినభ్యసించుక్రమము, శస్త్ర వికిత్తా స్వరూపము, మొదలగు వానిని దెలుపును. చందాదారులకు 0-3-0 ఇతరులకు 0-4-0

7. ఆయుర్వేదము:—ఆయుర్వేదముయొక్క ప్రాచీనత అందలి భేదములు, మొదలగు వానిని విపులముగ దెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-3-0 ఇతరులకు 0-4-0

N. B. మాగ్రంథమాలలో ముద్రితము లైనట్టియు కాబోవు నట్టియు, గ్రంథముల నన్నిటిని కొనువారు చందా దారులుగా నెంచబడుదురు. అట్టివారు దరఖాస్తుతో 0-2-0 పంపవలెను. లేదా, వి. పి. తో వసూలుచేయబడును.

ప్యాకింగ్ పోస్టేజీకర్చులు కొనువారే భరించవలయును.

వైద్యరత్న పం. డి. గోపాలాచార్యులు,

ఆయుర్వేదాశ్రమం. బాల్మిక్, మదరాస్.

కండ్లకు చలువ జేయును.

మెదడుకు బలమిచ్చును.

ఎండవేడిమి దెలియకుండుట కుపాయ మేమి.

అమృతామలక తైలము.

ఇది యేమి జేయగలదు.

తలపోట్లు, తలనొప్పలను, మెదడునందలి వేడిమిని, అన్ని విధములగు తలనొప్పలను, నిజముగ అనేకులకు మాన్పినది. విద్యార్థులకు యోచనా పరులకు ప్రాణమిత్రము.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 0-12-0. బుడ్డి 12-కి రు. 8-0-0.

ప్యాకింగ్ పోస్టేజీ వేరు.

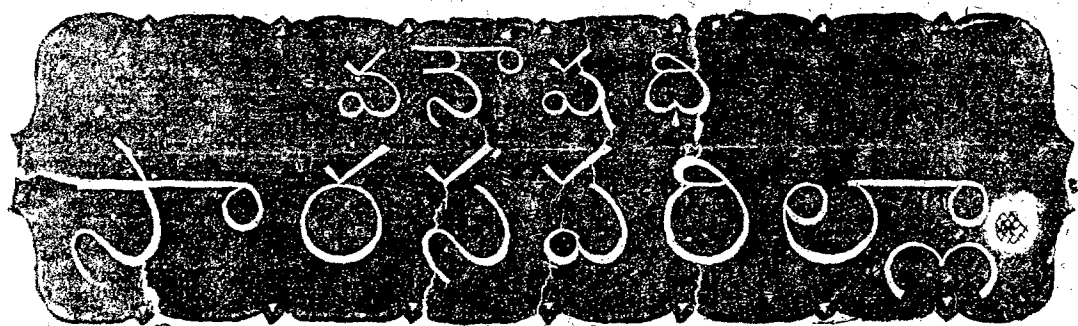
కోరువారికి క్యాటలాగు లుచితము.

వైద్యరత్న పండిత. డి. గోపాలాచార్యులు,

ఎ. వి. యన్., ఎ. యమ్. బి.,

ఆయుర్వేదాశ్రమం, మదరాస్.

అధికముగా కోరువారు సమీపముగ నైలు స్టేషన్ దెలుపవలెను.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగను. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

సీసా వెల రు. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనసవాడి. నం. ౨. బొంబాయి

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi. No. 2. Bombay.

న.

ఇది నిట్టికి తల్లి.

కుల ఆతిథి: చిక. ఇదియే మన పూరి వలయునన్న దీనిప్రభావము కనుగొన కొనిన కొన్ని సమయమున పుచ్చు కత్తము పోగ భావము కనపడును. నపుంస దుర్వినియోగము చేసినది లేదు. జన్మేంద్రియ అనేకవ్యాధుల గ్రంథులకు సంభవించెడి కుభ్రపరచి నర రాజావంటిది. రక్తమును కాలియు నిచ దేహమునకు బలమును నాశనము చేర్చు హేతుములను మొదలంట: స్త్రీలు, పురుషులు. "నర్వజీవన్" ఇది గించవచ్చును. అందును నుపయో మిగుల బలమున వృద్ధాప్యము నశించి వెల ట్టిగును

ప్రాధేనోజ్ఞే ప్రత్యేకము
(13-5-14) నాయుడు,

16వృష్టిపుష్కరభీమ.
స్కేజీ మదరాసు.

చందాదారు.

మార్పుటకు పలు న గ య రా పత్రికలు మాక వ్రాయు న వృ డు తేదిల పత్రికలు యువారు ఏయే లొసంగుటకు వీనియెడల జవాబు స్పష్టముగా వ్రాపత్రిక గాని తేదిలు తాము దినక

చందాదారులో ఖర్చు, వారపత్రిక నుండుటయేగాక చాలనులువుగా బడగలవు. వారి త్వరగా కోసంగ పించిన పేరును నేలమీద ముద్రిం యెడల మాకు క చించి పంపిన చేయుటకు వేడఁబోగాన, అందరట్లు

కొందఱు విలే

లును జిలుగుగామ్రు రెండు ప్రక్క ప్రక్కలు వ్రాయుటచ్చారు. రెండు కప్పమగుచున్నది. కార్యము మిక్కిలి గా కాగితమునకు ఒంచి విగళము గాకయని ప్రార్థించుచు పంపుదురు

న[ఆం. ప. సం.]

ముందు వారపత్రి

ప్పడు దినపత్రికకు చందాదారులు ఇ పత్రికతో నవశ్యము లేన వారికి వార తోవచ్చు పేరును చింతకపై అచ్చు వలయునని వేడుచున్నా సహా పంప బాబతువారికి బాకీయున వారపత్రిక లో జేర్చబడును. తిక చిరా

సత్యముగా నె చకుడు.

గుణపఢనిచో ద్రవ్యమును ఖం ఒకానొక ఘోషయి వ

మేహధ్వంసని గె

ఈ మాత్రలనేవే ఉష్ణ వణములు, చెల్లికురుపులు మొద వ్యాధులు ధాతునష్టము, ధాతు హీనత మొదలగునవి నివర్తించి సంభోగసుఖము కలుగును సీ దేహపుష్టి ఔషధము—+ దేహముచిక్కిపోవుటయు, బలశీ ద్యము, నరములబలహీనత మొద శక్తి, నరములపుష్టి, రక్తవృద్ధి, విద్యార్థులకు, స్త్రీ డగ్గకు చాల ఉ క్రయం రు. 2-0-0.

మావిలాసము.—హాలపు దేవర

1914 నాల్గవేల రెవరెండ

రానున్న వి.

ఈ తేదెలలో కొంచెము మార్పుండును.

1914 సం॥ జూలై నెల 3 వ తేది.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

II

గ్రామ సిబ్బందిని సర్కారు గ్రామములలోను ప్రావై
టరి గ్రామములలోను సమానముగ 1 గ్రామ హెడ్డు 2 గ్రామ
కరణము 3 గ్రామ తలారులు మొదలగువారు అని వారివారి
విధులనుబట్టి మూడుతరగతులుగ విభజింపవచ్చు. ఈమూడు
తరగతులలో గ్రామ హెడ్డును నతని నామమునుబట్టి యే ప్రధమ
స్థానము నీయవలసి యున్నది. ఇది యాండ్లయ పాలనయొక్క
నూతనసృష్టి. పూర్వకాలమున గ్రామమున సచెచ్చటను కరణము
నకంటె యుచ్చస్థానమందున్నట్లు చాఖలాలు లేవు. పూర్వకా
లమునకేల పోవలయు. రివిజనుకుముందు గ్రామమునసబులకు
వరమానములుకాని యెక్కువ విధులుకానిలేవు. ఇక కరణముల
సంగతివినడు. మద్రాసు రాజధాని యందలి జమీందారుల
కొనంగబడిన సర్వీ మిల్కియత్ ఇన్స్టిమెంట్ లో కరణము
లను గురించి యొక ముఖ్యమైనపాఠా రా కనబడు చున్నది
1802 సం. రపు 25 వ రిగ్యులేషన్ లో జమీందారులు కరణ
ములయందు జూ ప వ ల సి న వి ధు ల ను సృష్టించిపంపిడి
యున్నది. 1802 సం. రపు 29 వ రిగ్యులేషన్ కరణముల
కొరకై యేర్పాటుపం బడియె. ఇవికాక కలెక్టరుల విధులను
గురించి వ్రాయబడు నపుడును మఱియు ననేకసందర్భముల
యందు కరణములపేర్ల కాన్నించు చున్నవేకాని గ్రామమున
సబులపేర్ల కాన్నించుట లేదు. ఇది కా క యాండ్లయ
పాలకులకు భూ సంబంధమైన లెక్కలను
తయారుచేసి యిచ్చుటకును, వారికి భూసంబంధమైన లెగా
చాల యందును కరణములే ముఖ్యసహాయముచేసి యున్నారు.
ఆరంభదశయందొకవేళ పీరువారిని గొన్నిచిక్కులు వెట్టినను
మొత్తముమీద సర్కారువారికి నమూల్పమైన సహాయము
చేసినది కరణములుకాని గ్రామమునసబులుకారు. గ్రామ
మున సబులలో ననాదికండి చాలభాగము ప్రాప్త్యులేర్పరులై
యున్నారు. వారిలో నిష్పటికిని చాలభాగము చేవారిలు
దారులుగ నున్నారు. వారిపనుల వారికిగాను నిష్పటికి కొన్ని
గ్రామములలో ప్రాప్త్యుల గుమాస్తాలు చేయు
చున్నారు. పూర్వకాలమందు నామకాగ్రము గ్రామమున
సబు వెద్దకాపులున్నను, సర్వాధికారములును కరణముల
చేతనే చేలాయింపబడుచుండెను. ఇట్టి యున్నత స్థానమందు
న్న పీరు, ఇప్పుడు నీచ స్థితికివచ్చుటకుఁ గారణముల నీ గా
సములయందుఁ జర్చించి తరువాత వానిని నివారించు
ములఁ జర్చించెద. ఇండియాయందలి యన్నిభాగ
మ్యాణజాతి నీచకృత్యములకు శిక్షయుగ వ
దానికి నధికారాభిలాషయే యైయును
వొద్ద నెన్ని నీవాట్లు తిన్నను సతే
కారము సాగినఁ జాలును. తనయ
నెట్టి కృత్యములకైన లోనగున
గార్లు పట్టుకొనుననుట పీరు
పీరు గ్రామమును
రమును నడుపయ్యి
కారులఁ దృప్తి
అండ్లయరాజ
వద్దనుట
యధి
రి

చెట్లకు కొమ్మలు పోవక ములున్న సోదరుల వేళ మూలమున
 బ్రతుకును సమంజసులు పోవక పట్టిన వానిని పోవలసి యుండు

దును. అట్లుకాదు, కొన్ని కొమ్మలను సజ్జికవేసివో, ఈ రసమంతయు మిగిలిన కొన్ని కొమ్మలకే వ్యాపించి, కేంద్రవియమంచియు నగుపండ్లు ఫలించుటకు గారణమగును. కొమ్మలను నశుకుటయం గిదియే ముఖ్యాభిప్రాయము.

ఇట్లు సజ్జికవలన ఫలించుచుండు చెట్లను అట్టి సీతి యందు నిలుపుటకు బ్రయత్నింపవలయునే కాని, లేతవై యింకను కాపుకురాని చెట్లను అట్టిసీతికి దెచ్చుటకు బ్రయత్నింపగూడదు. మొక్కనునాటి నప్పటినుండియు రిగిన బాగ్రత గీసికొనినయెడల, యుక్తవయసు వచ్చువాటికి నని కాపు కాగు నారంభించును. కొమ్మలను సజ్జికవలననది చెట్లను గ్రహమైన మార్గమునకు దీసికొనివచ్చి, కాపుకాయుచుండు నట్లు చేయును. చెట్లు చాలకాలము బట్టియు, పేతీంపబడియుండినయెడల, కొమ్మలను కొట్టుట వలన వానికి తిరిగి బలమును గలుగజేసి, రసము వృద్ధముగ బోకుండ వానిని ఫలాయుక్తములుగ జేయవచ్చును. దన్నుట, ఎలుపువేయుట, చెట్లపై నీళ్లు చల్లుట మున్నగు వాని వలననే, దీనివలన గూడ చెట్లకు చురుకులేనము కలుగును.

కొనల సజ్జికముగ సజ్జికవేయుటవలన, చెట్లయందు కట్టె విశేషముగ బెరుగును. వేళ్లనుండి వచ్చు రసమంతయు వ్యాపించుటకు చాలినన్ని కొమ్మలులేక, అదియంతయు కొద్ది ప్రశేషముననే యుడువలసి యుండుటచే, నట్లు పెరుగుటకు గారణమగును. చెట్లు చురుకుగ నుండని దినములలో, గొమ్మలను సజ్జికయెడల నీడోరడి విశేషముగ జూపట్టును.

వేళ సజ్జికముగ సజ్జికవో, వృక్షహారమును భూసారము తగిపోయి, లభించినదనను మునుపటి కొమ్మల కన్నెంతికిని వ్యాపింపవలసి యుండుటచే, చెట్లనుండు గట్టెయంతగా బెరుగదు.

చెట్లయందు గట్టెయంత యధికముగ బెరుగునో, ఫలము నంత తక్కువగనే యుండును. వృక్ష మానోగ్య స్థితియందుండు నంతకాలము, వృద్ధిని నిరోధించిన యెడల చెట్లు ఫలవంతముగ నుండునని యొక వాడుకగలదు. కాని ప్రతి రెండుమాడు సంవత్సరముల కొక్కొకసారి కొమ్మలను సజ్జిక చెట్టుయొక్క వృద్ధి సజ్జికము చేసినవో, ఫలించుట యంతకంతకు తగ్గిపోవును. తన శ్రద్ధదీసికొని వృక్షమును ఫలింపజేయ జూతురని, ప్రతి సంవత్సరమును స్వల్పముగ గొమ్మలను సజ్జిక చెట్లను కాపుకాయుట సీతి యందుంచవలెను. చెట్లు ఒహుకాలముగ నుపేక్షింపబడి, దాని మరల ఫలించు సీతికి దెచ్చుటకు గాని, క్రొత్త చిగళ్లను వేయునట్లు చేయుటకుగాని యవసరమగు నెడల మాత్రము చెట్లు కొమ్మల సజ్జికముగ సజ్జిక వచ్చును.

ఫలవృక్షమున దేనివైక కొమ్మలను సజ్జికవలనబూర్జము ఏయే కొమ్మలను పెంచెయకల మొగలున్నవో కనిపెట్టవలెను; లేకుండిన వానిని విశేషముగ నప్తపరచుట దట్టింపును ఇటు నంటి మొగ్గ తన్నుటచే కలనో యెరిగియుండిన యెడల, కట్టెకుమాత్ర మధికముగ నప్తమొసరింపకుండ కాయలను తగ్గించుట సజ్జికవచ్చును. అట్లు చేసినవో రసమంతయు కొద్ది కాయలకే పోవుటచే నది బాగుగ నభివృద్ధిపొందును.

కొమ్మలను సజ్జికనప్పుడు సాధారణముగ ఒలహీనములను తిన్నగా పెరుగునట్టియు చిక్కులు పడినట్టియు కొమ్మలను ఛేదించివేయుచుండురు అట్లు చేయుటవలన, వృక్షములందలి ప్రాణశక్తి పనికిమాలిన కాఖండగూడ వ్యాపించి వృక్షమాకాక, ఫలదాయకములగు భాగములందే వ్యాప్తమగుచుండును, వాయువును సూర్యకిరణములను వృక్షమునందలిను ప్రసరించును. ఆకులు మున్నగువాని కన్నీటికిని నీళ్లు చల్లుటకును, ఎండి ప్రక్షీణ యాకులను ఏకపారవేయుటకును నీలుగ నుండును, ఫలములన్నయు సంపూర్ణముగ బెలుగుట కవకాశముండను. కొమ్మలెంత దట్టిముగను లేక యెంత పలుచగను ఉండవలయుననెడి ప్రశ్న ఆయా ఫల సందర్భములను బట్టి యుండును. తేమ యొక్కవగనుండు ప్రదేశములలో విశేషము పలుచగ నుండవలయును, తడిలేక భూమియంతి వారి యుష్ణముగ నుండు సమభూమిలన టి ప్రదేశములలో నెక్కువ పలుచగ నుండగూడదు, అంతి పలుచగ నున్నయెడల నాకులు మున్నగునవి యెండకు మాడిపోవును.

ప్రాశస్త్యము

కలకత్తాలోని రాజధాని కళ్యాణాలయందు ప్రకృతికాస్త్ర పండితులగున్న జగదీశ చంద్రబోషుగారు అత్యున్నత మొదలగు పాశ్చాత్య మహా విద్యాలయములందు తమ నవీన కాస్త్రచక్రముల లోకమున కుపన్యసించుట కాహ్వానింపబడి సత్కరింపబడిన సంగతి యుండటము తెలిసియే యున్నది.

తరువాత వీరు యింగ్లాండులోని రెండవ సుప్రసిద్ధ విశ్వవిద్యాలయమున కావాసముగ కేంబ్రిడ్జి నగరమున వృక్షజాలయొక్క జీవశక్తినిగూర్చి కొన్ని యుపన్యాసముల నొసగిరి. ఈయన న్యాసములయందు అంగేయవైజ్ఞానికులు చాలశ్రద్ధ తీసికొనిరి. కేంబ్రిడ్జి వృక్షకాస్త్రకాఖివాసు బోసుగారి కాస్త్రశోధనల వలన ఫలముల పూర్తిగానరయుటకై సకల సందర్భముల ననుకూలముగా కూర్చునెంచి పరీక్షితవృక్షముల భూసాగము మా రకుండుటకు హిందూదేశమునుండి కొంత మన్నును తెప్పించుకొనిరి. వీనియందు వృక్షముల చలనాకర్షణాది శక్తులు ప్రకరింపబడినవి. ఆకాలమున కేంబ్రిడ్జియందు, ట్రైసెన్, యింగ్లాండులోని ఉత్తమకాస్త్ర పరీక్షిలు జరుగుచుండెను. ఈయుత్తమ విద్యార్థులు పరీక్షల యము నుండి యుపన్యాస మందిరమును సకాలమునఁ జేర గల్గుటకై ఉపన్యాసమును నియమితకాలముకన్న 10 నిమిషము లాల వ్యయ చేయవలసివచ్చిన బోసుగారు ప్రత్యేకముగా పార్శ్వంపఁబడిరి. అచ్చటివృక్షకాలాధనమున వైజ్ఞానికపాఠశాలతో నిండి యుండెను. సోదాహరణముగ నీయఁబడిన యా యుపన్యాసము నందఱును బాగ్రత్తవో విని యాశ్చర్యాంధ మున్నులైరి. ప్రతిశోధనాంతమునను సభయందు కరతాళవ్యములు నెలగుచుండెను.

సమావేశాంతమున ప్రసిద్ధపండితు సిద్ధాంతస్థాపకుడగు డార్విను పుత్తులగు సర్ ఫ్రాంసిసు డార్వినుగారు బోసుగారికి సభికులపక్షమున కృతజ్ఞతాపూర్వకవందనముల నాచరించుచు నిట్లుపల్కిరి:— ఈయుపన్యాసముని నేర్పవలసి ముఖ్యముగా జూచి నాకుఁ జ్ఞాన యాశ్చర్యమునకు మిలిలేదు. ఈ శోధనలు చాలావై పీకరములుగ నున్నవి. విషమపాశ్చాత్య మహావిజ్ఞానస్థానములతో సంబంధములేక దూరమున నున్నందున ప్రతివస్తువును తాము స్వయముగా చేయించుకొనుచు సకల కష్టము బహవలసి యున్నను, నీయ సహాయ శూరుడగు తయారచేయించిన యుపకరణములను వానితోఁ జేసిన పరీక్షలను లోకమున కత్యంతోప కాగకములు.

దీనివై అత్యుత్తమజారు పత్రిక యిట్లు వ్రాయు చున్నది:— యూరపు అమెరికాలలోని యవ్వత కర్మాగార సమపాయముల వలన కాస్త్ర పద్ధతితప్ప తక్కిన వస్తు నిర్మాణాదులను గూర్చి కాస్త్రజ్ఞులు బాధపడ నక్కరలేదు. కాని డార్విను బోసుగారియందు బుద్ధి కలతలే మాత్ర నైపుణ్యమునను నీరెండు ప్రజ్ఞలును సంపూర్ణముగా నున్నవి.

ఆ నేక సంవత్సరములు యెక్కువసర్వముగల యీయహా నీయునివదలికలొకలాభి కార్యవోగ్యమును దొరతనమువారు జేయుటకు దొరగారి కిచ్చియుండిరి. బెంగాలులోని డైరెక్టరు పదవికి జేయుగారినిప్రామాదముచేయక బయటనుండిపోషులు గారిని నియమించినందుల కార్యహామలై చిత్తులైయున్న ఆంధ్రతిలుప్రభవును, సర్ ఆల్ఫ్రెడు క్రాఫ్టును జేయగారి వృద్ధితై తాముతప్పించి చేసిన బోసుగారి ప్రజ్ఞయెంత యధిక మైనదియు కండ్లార చూచియుండ వచ్చును.

ఆర్యవైశ్య సేవాసంఘము.

దేశమునందెల్లెడల సభలు జరుగుచున్నవి. ఉపన్యాసము లియ్యబడుచున్నవి. తీర్మానములు చేయబడుచున్నవి. కాని, సభలు జరిగిన నాలుగు దినములకే వ్యతిరేకముగ నడుచుచున్నాడు. తీర్మానములు ఆచరణలోనికి వచ్చుటలేదు. వైశ్యసంఘసభ యెడుసంవత్సరములనుంచి యేమేట జరుగుచున్నది. తీర్మానములు స్వల్పముగ ఆచరణలోనికి వచ్చుచున్నవి. ఈ తీర్మానములు త్వరితగతి నాచరణలోనికి దెచ్చుటకున, వాని యుపయోగములు సంఘమువారికి తెలుపుటకున అప్పడవచ్చు సభలు జరిపి అందు తెలిపినగాని సంఘము త్వరలో వృద్ధికి రావాలదు. వైశ్యసంఘము వృద్ధిలోనికి వచ్చుటకు సేవాసంఘము ముఖ్యుని మోతే గంగరాజు జమీందారు గారు గడచిన నెల 28 తారీఖున శ్రీజనార్దనస్వామివారి కొఠాయితో సభజేర్పిరి. ఆసభయందు వైశ్యసేవా సంఘముయొక్క ఉపయోగములన్న వాని ఆవశ్యకతయున్న సభావాకికొందరు తెలిసిరి. ముప్పదిమందివరకు సభ్యులుగా చేరిరి. వైశ్యవిద్యా నిధికి రు. 5000 ల నిచ్చుటయే గాక ఆ నేక దేశాభివృద్ధికరముగ పనులు చేయుచున్న శ్రీగంగరాజుగారు ఈసంఘమున కధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడుట చాల శుభసూచకముగ నున్నది. ఈ సంఘమువారు విద్యానిధినిమి త్తము, వివాహాది శుభాశుభ కార్యములయందును, పండుగలయందును సామ్య వహించేయుట వైశ్యుల కష్టముఖములయందు తోడ్పడుట, వైశ్యులభివృద్ధికి వచ్చు సూర్తములు వ్యాపారములు సభలు జరిపి బోధించుట, మహాసభ తీర్మానములు వాని పునయోగములు సభల మూల

ముగను, కరపత్రముల మూలమునను బోధించుట మున్నగు పనులు నెరువేప్ప దలచినారు.

ప్రస్తుత విూదిగున నూహించినవారు మాసభలోనే నారు —

1. శ్రీ మోతే గంగరాజుగారు, 2. కందుల రామయ్య, 3. అప్పన లక్ష్మయ్య, 4. పసుమర్తి పురుషోత్తము, 5. నన్నా వెంకయ్య, 6. కంపాటి సుబ్బయ్య, 7. పసుమర్తి సత్య నారాయణమూర్తి, 8. యా విశ్వనాథం, 9. సన్నిధి వీరరాఘవులు, 10. శేర్ల ముప్పారావు, 11. రవ్వ వీరయ్య, 12. గుడిమెట్ల ముప్పారావు, 13. మాజేట్ల గుబ్బయ్య, 14. యా రామచంద్రరావు, 15. యా కేమగిరిరావు, 16. చుంతూరి శ్రీరాములు, 17. మద్దుల వేంకట వెడరాజు, 18. యా చినరాజు, 19. గుండె రామబూర్తి, 20. బలభద్ర రామకృష్ణారావు, 21. వెనల అన్నపూర్ణ వెంకట సుబ్బారావు, 22. కంపాలసత్య నారాయణమూర్తి, 23. మద్దుల కేశవరావు, 24. సన్నిధిమూర్తి నారాయణ, 25. తవ్వ సత్యనారాయణ, 26. అత్యం ముప్పారావు, 27. తాటికొండ రత్నము, 28. కందుల సత్య నాగభూషణము, 29. కంక యల వెంకన్నగార్లు.

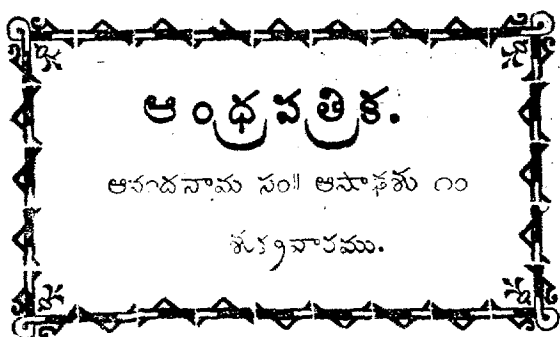
శ్రీ స్వాతంత్ర్యవాదినులు.

పోలీసువా రెంతకాగ్రత్తపడినను, హోలోజే జెయిలు డాక్టరు ఫార్వార్డు అనునాయనను పట్టి మర్దించిరి ఈయన నిర్బంధముగా ఆహారమును లోని కెక్కించుచుండెడివాడు. అందుచే జూను 3 వ తేదీ బుధవారము ప్రాధున 8 గంటల కీడాక్టరుగారు జెయిలుకు పోవుచుండగా, నిరువురుశ్రీలు అడ్డమువెల్లిరి. ఒకామె చేతులతోగ్రుద్దెను. రెండవయామె కొరడాతో బాదెను. పాప మీడాక్టరుగారు తెల్లబోయి గుండెలు పీచుపీచుమని కొట్టుకొనచు నేమియువోచక నిలువబడిరి. ఇంతలో నీసంగతి పోలీసువారికి తెలిసి పరుశ్చుకొని వచ్చి యా యిద్దరుశ్రీలను పట్టుకొనిరి.

తరువాత నీరుండగు పోలీసు కొర్రుకు దీసికొని పోబడిరి. వీరివేళ్లు, నివాసస్థానమును అనుగగా చెప్పటకు నిరాకరించిరి. దీనివై పదిమంది పోలీసునాయకుగ్ని వీరినెత్తుకొని పోయి బోసులో నిలువజేటిరి శ్రీల అల్లరివలన డాక్టరు ఫార్వార్డుగారు చెప్పినసాక్ష్యములో నొకమాటయు వినిపడలేదు. కానినిష్కారణముగా వీరిద్దరు తిమ్మగొట్టరని మీనప్రీటుగారి ప్రశ్నకు జవాబిచ్చిరి. కొర్రువారు బామినుకొర్రెగాని వారందునకు నిరాకరించి నందున, తుదకు విడుదల చేయబడిరి.

జూను 3 వ తేదీ మంగళవారము బోసున డెన్ ఫాస్టు నగరమునందలి యొక శ్రీరవాది డెన్ ఫాస్టు ఈవినింగు టెన్ గ్రాఫ్ పత్రికా సంపాదకుని కార్యస్థానమునకు బోయి, మర్నీ మీదనుండి పడగ్రాని పెండిని మొగమునిండ గొల్చెను సంపాదకుని కేకలువిని కార్యస్థానము నందలి యువోగ్యులు వచ్చి యామెను బయటకు బంజేరి ఇచ్చటనుండి యామె నిర్భయముగా డెన్ ఫాస్టు సూపర్ టెంటరు అను పత్రికా కార్యస్థానమునకుబోయి శ్రీ స్వాతంత్ర్య వాదినుల గోల్ల, ఆట్రాడుచోట గనపడినవో గొట్టవలసిన దని మీరు వ్రాసినమాట నిజమేనా" యనియడిసెను అందున కాయన నొననెను అట్లయినవో నేమిట నాయిచ్చ ప్రకారము చేసిననని చెప్పుచు సాగదీసి ఆచెంప యాచెంప వాయిచెను తిగువారి నిల విని యితిరలు వచ్చి యామెను లాగివేసిరి

జూను 2 వ తేదీ 2 క్కింకరహము సాధమున మిక్కిలి యాశ్చర్యకరముగ సంగతులు జరిగినవి. సుమారు 245 గంటల వేళ నల్లరు శ్రీ స్వాతంత్ర్య వాదినులు వీధి గుమ్మముదగ్గర బోయిరి. వీరిలో నొకరు గొడ్డవై నెక్కిరి. ఇంకొకరు రంగు రంగుల జుడానెల్లి పట్టుకొనిరి ఈ చిత్రమును జూచుటకు జనులు గుంపులు గుంపులుగా గూడిరి గుంపును జూచి పోకి సువారు పరుగిడివచ్చి వైకెక్కియున్న శ్రీలగు గిగుమిరి కాని వారుదిగలేదు. అంతట పోలీసువారిలో నొకరి కెక్కి యుపన్యసించుచుండిన శ్రీని దిండివేయుటకు ప్రయత్నించుగాని ఆమె గొల్లను వెట్టి గట్టిగా ఖిల్లెటను బిగించుకొనెన ఈలోపుగా మఱయొకపోలీసు వాడుపేదలోనికిబోయి యులిసి, సుత్తిని దెచ్చి కొంత సేపటిక గొల్లను పెంజ ఆకె నవిడిపించి ఇతిరులతోగూడ పోలీసుకొర్రునకు దీసికొనిపోయిరి

విశ్వవిద్యాలయ వాచకులు.

మెకాలే ప్రభువు హైందవుల జ్ఞానాభివృద్ధికి వాళ్ళాత్మపద్ధతుల ననుసరించి యాంగ్ల భాషాముఖమున విద్యను గరపుట యవసరమని 1835 సంవత్సరమున తన యభిప్రాయమును తెలిపెను. ఆ మతాను సారముగ హిందూ దేశమునందు విశ్వవిద్యాలయములు నిర్మింపబడి పాశ్చాత్య విజ్ఞానము నాంగ్ల భాషాముఖమున హైందవులకు గరపుట వాచకుల నచ్చెను. ఆ కాలమునుండియును హైందవులకు జ్ఞానోపదేశము దేశభాషలద్వారా కలుగ గలదా యాంగ్ల భాషామూలమున గలుగ గలదాయను వివాదము ప్రబలియే యున్నది. మెకాలే ప్రభువు మొక్క నిర్ణయము హిందూ దేశమునందలి విద్యాభివృద్ధికి గారణమైనదని వాదించువారును, ప్రతిబుద్ధకమైనదని వాదించువారును గలరు. గతించిన యేబడేండ్లలోను భరతఖండమునందు విజ్ఞానము న్యాప్తినిగాంచినదనుట నిస్సయంబైనను విద్య దేశ భాషలందు గరవిన నధికతరముగ విజ్ఞాన వ్యాపనమైయుండి యుండెడిదేమో నిర్ణయించుట సంభవముగాదు. ఇటీవల పాలకులకును దేశభాషల నెవ్వరిచేయ నలయునను సంకల్పమేర్పడినది. కాని విశ్వవిద్యాలయపరీక్షలందు వానికి ప్రాముఖ్యతను తగ్గించుట వలన విద్యార్థులకు దేశభాషాభిమానము హెచ్చుట కవకాశములు తగ్గుచున్నవి. పరీక్షలందు దేశభాషలకు ప్రాముఖ్యతను తగ్గించినను ప్రత్యక్షముగ దేశభాషలను బోషించుటకై పాలకులు కొన్ని ఏర్పాటులనుజేయ నుక్కున్నట్లైరి. కాని ఆ యేర్పాటులును నుపయోగకరముగ జేయ బడకుండుట శోచనీయము.

హైదరాబాద్ ప్రభుత్వమువారు సం॥నకు రు.36,00 ను దేశభాషాభివృద్ధికై వ్యయముచేయ నుద్యమింపఁ బడెద్రవ్యమును వ్యయపరచువిధమును గురించి విశ్వవిద్యాలయాధికారుల మతమును తెలుపగోరిరి. ఆ ద్రవ్యమును రు. 750 వేతనమునిచ్చి యొక భాషా శాస్త్రజ్ఞుని రు. 125 వేతనమునిచ్చి ఆరుగురు వాచకులను నియమించు నటులు విచారకులు తీర్మానించిరి. అనంతరము ఆరుగురు వాచకులను రు 250 వేతనముల నిచ్చి నియమించుట యుక్తమని తీర్మానింపబడినది. కొంతకాలము కిందటను నాగురు వాచకులు నియమింపబడిరి. నియమింపబడినవారిలో నలుగురు సుప్రసిద్ధ కళాశాలోపాధ్యాయులు. ఇరువురి తరకళాశాలనుండి నియమింపబడిరి. కాని గౌరవ డాక్టరు నాయరుగారు వయోవృద్ధుల నియమించుట వలన నెవరికిని ప్రయోజనము లేదని యొక వాదమున నెలకొల్పిరి ఆ వాదముని నేటుసభచే నామోదించబడినది. ఆ వాద మంగీకృతమైనపుడు నియమింపబడిన వాచకులలో నిరుస్తరు వాచకులకు బడలు నూతన వాచకులెరుస్తరు నియమింప బడలసియుండును. వాచకులు దేశభాషాపాండిత్యము నభివృద్ధి జేయుటకై యేర్పాటుచేయబడిరి. చెన్నపురి నాస్తికమునందు నామక యందున్న ముఖ్య భాషలు నాలుగు. ఆ భాషలను మాటలాడు ప్రజాసంఖ్యకు బట్టి వాచకులను నియమించిన యెటుగు బాషాపాండిత్యముగల వాచకుల నిరుస్తరులను నియమించుట యవసరమని యంగీకరించ

వలసియున్నది. వెనుకను సి నేటు సభగూడినపుడు శ్రీయుత రామలింగారెడ్డిగారు వాచకునిస్థానమునకు మానవల్లి రామకృష్ణ కవిగారి యవ్వతను గూర్చి గట్టిగా జెప్పియుండిరి. ఈవిషయమును నిర్ణయించుటకై కూడనున్న పిండికేటు సభయందు రామకృష్ణ కవిగారి యవ్వతను యోచించి వారినొక వాచకునిగ నియమించెదరని నమ్మబడుచున్నది. ఆంధ్రభాషకై రెండవ వాచకుని పేరు మళ్ళ రాజగోపాలరావుగారిని నియమించుట యుచితము. రాజగోపాల రావుగారు ద్రావిడభాషలకు సంబంధించిన ఛందోగ్రంథము నొకదానిని రచించిరి. ఈగ్రంథములోని నూతన శోధనలను ద్రవిడ పండితులు కొని యాడిరి. ఈవిధమైన పరిశోధనలలో నిదియే మొదటి రచనగనున్నది. వారు ద్రావిడభాషా శాస్త్రమునందును కొంత పరిశ్రమనుజేసి యున్నారు. ఆంధ్రమున మంచి పాండిత్యమును గలవారు. విద్యావ్యాసంగమున జీవనాధారముగ జేసికొనిన వారు. ఇదివరలో వారి పనికి దరఖాస్తును పెట్టెనియును తెలియచున్నది. ఇట్టి వారిని వాచకునిగ నియమించిన దేశభాషకులాభ మేర్పడుట కవకాశ మేర్పడును. వీరల నిరుస్తరులను వాచకులనుగ నియమించిన నాంధ్రులకు సంతృప్తియును, భాషా పరిశోధనమునకు లాభమును నేర్పడును.

పరిషియా దేశపు నుత్తరభాగమున రుష్యా ప్రాబల్యము దినదినమును నెక్కిపోవుచున్నది. టేబ్రిజనుందు గవర్నరుగానుండు నతడు రుష్యా పక్షపాతి. ప్రభుత్వమును నిర్లక్ష్యముచేసి తిరస్కరించువాడు. అచ్చట పన్నులను పసూలుచేయుట కేర్పడిన బెల్జియ నధికారులనుండి ఆ పనిని లొగికొని తానే నిర్వహింప నమకట్టినాడు. పన్నులను వేలమువేయ ప్రాతపద్ధతిని పునరుజ్జీవింప జేసినాడు. కానకు సైన్యముగూడ తెహిరాను ప్రభువుల యధికారమును తిరస్కరించుచున్నది. రుష్యావారి ప్రతినిధి యుత్తరువులను శిరసావహింప సిద్ధమయియున్నది. రుష్యావారి ప్రోత్సాహమున నాధికారికాదిగ నేమింపబడి రుష్యావారికి భృత్యాను భృత్యులై యుండునని యెంచబడిన మోర్ఖార్లు అను బెల్జియ నధికారి తన ధర్మమును న్యాయముగా నెరవేర్చు సమకట్టి రుష్యావారి యప్రీతికి భాజనుడయినాడు. రుష్యా పత్రికాధులు పరిషియనులను కొందఱ నండ్ల జేర్చుకొని వారికి భూములపై విరివిగా హక్కులు కోరుచు పరిషియ నధికారులను పన్నులు పసూలు చేయనిచ్చుటలేదని యీతడు మొటపెట్టు చున్నాడు. రుష్యా ప్రతినిధులు తామివిధముగా స్పష్టించిన భూస్వాములనూడి నేరుగా పన్ను పసూలు చేయుచున్నారు. ఈకమ్మ మాత్రము పరిషియను కోశమునకు జెందుటలేదు. ఇట్టి పరిస్థితిలో పరిషియా దేశపు కోశము వృద్ధిదిన నేమివంత? ఉత్తర పరిషియా రుష్యావారి పరిషియా యగుననుటకు సందియముగలదా! దక్షిణమున నూనెకంపెని పేరున బ్రిటిషు ప్రాబల్యము పెరుగుచుండ నుత్తరమున పై వర్ణించినట్టి నెగడియుండ పరిషియా యగ్రతుల నమమపేదమై యెల్లుండగలదు? నేషనుపత్రిక ననుసరించి రుష్యాలో సమానముగ బ్రిటిషువారును పరిషియాను పంచుకొనుట తగదు. అట్లు పంచుకొనినచో మేరుదివరకు తెలివినరీతి రుష్యా ఇండియాల సరిహద్దుకట్టిమై తద్రక్షణ కడుంగడు దుర్మనుగురు. ఇండియా ద్రవ్యము కోట్ల కోట్లు శాస్త్రీయపద్ధతుల ననుసరించి సంరక్షణ సాధనమును దిద్దుటలో వ్యయచుగును. కావున నేషను పత్రికాధిపతులొక యుపాయము చెప్పుచున్నారు. పరిషియా యుత్తరభాగము రుష్యాకిచ్చివైచి రాజధాని తెహిరాను నుండి మాచ్చి దక్షిణమునకు

ఇస్పానానుకో పి రాజుకో తెచ్చి కొత్త పరిషియాకు జాతీయ స్వాతంత్ర్యమును కలిగించి బ్రిటిషు సంరక్షణలో నుంచుకొనుట శ్రేయస్కరమట! అప్పుడు మరియొక ఆఫ్ఘనిస్తాన్ మేర్పడి రుష్యా ఇండియాలకు మధ్య రాష్ట్రముయి యనవసర సంఘర్షణ ములనేగాక యనవసరపు వ్యయప్రయాసలనుగూడ లేకుండ జేయగలదట! ఇదియే తుదకు సుమార్గ మగునేమా!

పరపతి సంఘముల లెక్కను తనిఖీచేయుచు వచ్చుచుండు వారు ప్రభుత్వపు సేవకులు. వారి పనికి ప్రభుత్వము వారిదివరకును సంఘములనుండి ప్రతిఫలము తీసికొనుచుండలేదు. ఈ ప్రతిఫల విషయము కడచిన రిపోర్టులో కానవచ్చెను. ఇటీవల మన ప్రభుత్వము వారు దీనిని సంఘములనుండి వసూలు చేయుటకు తీర్మానించినారు. అప్పు లిచ్చుసంఘములుగాని యితర సంఘములలో నమ్మకపు మొత్తముమీద నూటికి నొక్కరూపాయి వంతున నెప్పుడును రు 50 లకు తగ్గకుండగను 750 రూపలకు మించకుండగను వసూలుచేయ నేర్పబడినారు. సెంట్రలు బ్యాంకులు నికరాదాయమున నూటికి 5 వంతున రు 750 లకు మించక యియ్య నలయునట. వ్యవసాయేతర సంఘములు రు 15 లకు తక్కువగాక నికరాదాయముపై నూటికి రు 5 ల వంతునను వ్యవసాయసంఘములు రు 5 లకు తగ్గక నూటికి 5 వంతునను ఇయ్యవలసియున్నవి. ఈసంఘముల సమితులేర్పడి పనిబాగుగ జరుగుచున్నప్పుడు లెక్కల తనిఖీకి ప్రతిఫలము కోరువచ్చునే కాని కొద్దిసంఘములు స్వల్ప మూలధనముతో వాటు పడు చుండుకాలమున కర్పు లెక్కువపెట్ట జూచుట నిరుత్సాహమునకు కారణమగును. 1912 వ సంవత్సరమున 1 జూలై రుల సభజరిగినప్పుడు దివాను బహద్దరు స్వామికన్యూస్ పేపరును నీవీధాభిప్రాయమునే వెల్లిబుచ్చిరి. ఈ కర్పును నిమిత్తముచేసి కొని అప్పుడే యొక సెంట్రల్ బ్యాంకు వడ్డీ నూటికి 7½ చేసినట్లు తెలియుచున్నది. కంబేవరపు నేత వారి సంఘపు అమ్మకములు 1913 వ సంవత్సరము 30 వ జూను వరకు రు 49,060-13-2 లును నికరాదాయము రు 638-6-8 లును నని తెలిపదట. ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువు ప్రకారము లెక్క తనిఖీధనము కట్టినయెడల రమారమి రు 500-0-0 లియ్యవలసివచ్చును. కావున నికరాదాయము లెక్క తనిఖీల కర్పుకు పెట్టి సాగుము నిద్రనందవలసి యుండును. ఈ స్థితి కలుగజేయుట ప్రభుత్వము వారికి మాత్ర విష్టముగా నుండునా? లేకున్నను ఇట్టి సందర్భములలో ప్రభుత్వమువారి సంఘముల నుండి పన్ను పసూలుచేసికొన జూచుచున్నారని కొందరు ప్రారంభించుట వింతగాదు. ప్రభుత్వము వారు మరల నీవిషయ మాలోచించి ఇంకను కొంత కాలము తనిఖీజల విధింపకుండురుగాక యని నమ్ముచున్నాము.

మధ్యపరగణాలలో సంఘ సంస్కారము ప్రతిదినమును ప్రవృద్ధి నందుచున్నదని హితవాది పత్రిక వ్రాయుచున్నది. కడచిన బుధవారము సంస్కారపక్షపు వివాహ మొక్కటి నాగపురమున జరిగినదట. వరుడు భండారమున సభజడ్డిగ నుండ, పాలసోలుగారు. పధువుయ్యునిసెఫల్ కమీషనరు గారగు డాక్టరు పరాంజయేగారి మేనగోడలు విద్యావతి, శ్రీమతి సుమతీబాయి. ఈవివాహము నాగర్వ దింపవచ్చినవారిలో ననేకులు పూర్వాచారపరాయు ఐయుండిరట!

విదేశీయ తంత్రీ వార్తలు.

ఆస్ట్రేలియా యుర్రాజుగారి మరణము.

ఆస్ట్రేలియా జైల్ 1 - శకములు బ్రిటీష్ కేబిడినవి. మత గురువులు, జనులు గుంపులకూడి, ఉత్సవము చేయుచు, శకములను రైలుస్టేషనుకు తీసికొని వెళ్లిరి. శకములను పెట్టిన బండ్లును, పూలహారములను మోసికొని వెళ్లిన బండ్లును ఏడుగలవు. నాకాధిపతులు, సేనానులు, నితర పెద్దమనుష్యులును పాదచారులై ఉత్సవము వెంటజనిరి. వైనిటలును, నావికులును స్టేషనువద్ద నున్నవీధులలో బారులు దీర్చి రెండు ప్రక్కలను నిలచిరి. వారివెనుక, టోపిలను ధరింపక, జనులు నిశ్చబ్దముగ నిలచిరి. వీధులన్నియు నిశ్శబ్దముగ జన సమూహముతో నిండిపోయినవి. ఈ శకములను గురువు ఆశీర్వాదించెను. పిమ్మట నీ శకములను స్టేషనుకు తీసికొని వెళ్లి వాని నొకరైలు బండిలో పెట్టి కిలుచేసి నేటిరాత్రి వియన్నా పట్టణమునకు చేరుదురు.

బాంబుచేసినవాడు.

అచ్చాపీనులో అచ్చుగూర్పు పనియందున్న గ్రామినో విక్ యనువాడు ద్యోతుగారి మీద బాంబును వేసినాడని యిదివరకే తెలుసుబడినది. నేడు వాడిట్లు చెప్పినాడు:—సర్వీయను ప్రజలందరు కలసి సంఘముగాకూడి కొన్ని ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. నే నీ సంఘములో తేరియున్నాను.

జర్మను చక్రవర్తిగారు.

జర్మను జులై 2 - జర్మను చక్రవర్తిగారు స్వారిచేసి నందున కాకచేసి, వెంటనే జలుబుచేసినది. నడుము కొంచెము తీపుగానున్నది. రాజ ధనములో వీరి శరీర సితినిగూర్చి ఆదుర్ద వీషములేదు చక్రవర్తిగారు ద్యోతుగారి యుత్తర క్రియలకు వియన్నాకు వెళ్లాలరు. వియన్నాకు వెళ్లుసంకల్పమును చక్రవర్తిగారు వదలుకొనిరని నేడు తెలుసుబడినది.

స్వరాజ్యశాసన సవరణ.

లండను జులై 2:— బర్లిండు స్వరాజ్య శాసన సవరణము ప్రభువుల సభలో రెండవవారు చదువుటను గూర్చి తిరిగి ప్రభువుల సభలో నేడు చర్చజరిగినది.

లండను దేశీ ప్రభువులు చెప్పెను:— గవర్న మెంటు వారు అల్పపును విడిగా సుంపలయునని ప్రయత్నించుచున్నారు వా ప్రయత్నములు నిష్ఫలమౌజనములు. బర్లిండు దేశమునకు స్వరాజ్యమునిచ్చు విషయములో, రాజుగారి సమ్మతిని పొందుటకు, ముఖ్య పుంత్రి ఆస్క్విత్తుగారు రాజుగారిని దర్శింపవలయునని రాజుగారు స్వరాజ్యము నిచ్చుటకు సమ్మతించు పక్షమున దేశములో యుద్ధము జరుగును. యుద్ధము ప్రజల కిష్టములేదు. ఇట్టి స్థితిలో రాజుగారి అంగీకారమును సంపాదించుటకు ఆస్క్విత్తుగారు ప్రయత్నించుట దేశ ద్రోహము, పిరికితనముగ నుండును.

పిమ్మట హాల్లుబర్గ్ ప్రభు విల్లుఫలికను:— సవరణ బిల్లును నిరాకరింపవలయుననియే నాయభిప్రాయము. కాని దేశములో యుద్ధము జరుగకుండ జేయవలయునన్న సవరణ బిల్లును అంగీకరింపుట మంచిని అంగీకరించిన పక్షమున మనము కొన్ని సవరణలు వెల్లడచుచు. ఈ సవరణలను కామన్న సభవారంగీకరింపునట్లు చేయవచ్చును. విల్లుబిడ్డే ద్రోహ ప్రభువుగారు సవరణ బిల్లును నిరాకరింప మని సభ వారిని కోరినారు. వారి కోరికను మానివేతురని సమ్మతించుచున్నాను.

అల్పపు ప్రజలకలవరము.

దెల్ ఫాస్టు జులై 2:— అల్పపులోనిస్థితి చిక్కల పాలుగానున్నది. జనులు ఆహార వద్దాగములను శ్రీకేషముగ కొని వాచివెట్టుకొనుచున్నారు. ఫిరంగులను సిద్ధపరచుకొనుచున్నారు.

కామన్న సభ.

కామన్న సభలో విరల్ గారిట్లనిది:— అల్పపులను యములో వాదప్రతివాదములు తీవ్రముగ జరుగుచున్నవి. ఈ సమయమున అల్పపు ప్రజలు, తుపాకులను వేల్చుకొని తిరుగ రాదరి, గవర్న మెంటువారు అడ్డగించుట మంచిదికాదు. ఇందువై పెర్వెలుగారిట్లు ప్రశ్నించిరి:— బర్లిండు పోలకులు కూడనేమియు భోక్త్యము కలుగజేసికొన గూడదా?

విరల్ గారు:— ప్రభుత్వమువారి శాసనమును ఛిక్కరించినవారిపై చర్యజరుపవలయునా? కూడదా? అనువిషయమును గవర్న మెంటువారే తీర్మానింపవలయును.

ఆరెంజి ప్రేష్టేటు.

స్విత్జర్లం జులై 2:— దక్షిణాఫ్రికా మంత్రియగు జెనరలు బోథాగారు, దక్షిణాఫ్రికాను ముందు నిర్బంధబోతు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో నొక భాగముగ నుంచవలెనని ప్రయత్నించుచున్నారు. బోథాగారి ప్రయత్నములను విమర్శింపుచు హార్టుజాగ్ గారిట్లనిది:— ప్రస్తుతము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును పేరేగాని, యధార్థముగ నొక సామ్రాజ్యములేదు. సామ్రాజ్యమును నిర్మింపవలయునని సామ్రాజ్యవాదులు ప్రయత్నించుచున్నారు. నిర్మించు పక్షమున కాలనీలకు, గ్రేటుబ్రిటనుకు కలిపి పెర్వెలు గవర్న మెంటు నొకదానిని స్థాపింప వలయును. పెర్వెలు గవర్న మెంటును స్థాపించు పక్షమున కాలనీలకు చాలనవ్యము కలుగును. కాలనీలు క్రానుకాల నీలస్థితికి వచ్చును.

సరిషియా దేశము స్వీడనుభటులు.

లండను జులై 2:— సరిషియా దేశములోనున్న స్వీడిషు పోలీసు భటులనుగూర్చి లండను టైముస్ పత్రిక విమర్శించినది. దానివై సరిషియా దేశపుమంత్రి టైముస్ పత్రికకొక జాబ్బువాసి నాడు. ఆజాబులో స్వీడిషు భటులనుగూర్చి యిట్లువాసి నాడు:— సరిషియాలో స్వీడిషు పోలీసుభటుల నేర్పరచి యిప్పటికి రెండు సంవత్సరము లై నది. ఇప్పుడా భటులు మంచి సమర్థులై, మెలకువగ పనిచేయు చున్నారు. భక్తియాసల దేశమును శాంతముగ నుంచుటకు సర్వవిధముల గవర్న మెంటుకు సహాయము చేయుచున్నారు.

ఇండియా కొన్నిలుబిల్లు.

కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు.

లండను జులై 2:— ఇండియా కాంగ్రెసుబిల్లును నిరాకరింపవలసినదని కన్వనప్రభువు పార్లమెంటువారిని కోరెను. ఇందుగుర్చి ఇండియానుండి వచ్చిన కాంగ్రెసు ప్రతినిధులొక జాబును ప్రకటించినారు. దానిలో బిల్లును, నిరాకరించుటకై సభవారిని కోరినందున తమకు చింతగనున్న దనియు, ఒకవేళ బిల్లునిరాకరింప బడినచో, ఇండియా ప్రజలకు దురభిప్రాయము కలిగి, గవర్న మెంటుపక్ష వాదులు చెదరపోక పోయినను బలహీనులగు దురవియు వ్రాయబడి యున్నది.

రూజువెల్టుగారి రాజకీయ ప్రయత్నములు.

పిట్సుబర్గ్ జులై 2:— డాక్టరులు వద్దని చెప్పినను వారిమాటలను పాటింపక రూజువెల్టుగారు, తిరిగి అమెరికా నైసిడెంటు పదవికి ప్రయత్నించు చున్నారు. నిన్నపిట్సుబర్గ్ పట్టణములో మాట్లాడుచు, ప్రస్తుతము నైసిడెంటుగనున్న విల్లునుగారు అవలంబించిన సుంకముల పద్ధతి, అంటిట్రస్టు పద్ధతి అపజయమును పొందినవి. నవీనపద్ధతులను సమ్మతించు పక్షమున రిపబ్లికను పార్టీవారికి స్వాగత మిచ్చుటకు సిద్ధముగ నున్నానని చెప్పినారు.

ఫిసాన్సు బిల్లు.

లండను జులై 2:— ఇన్ కంటాక్టును తగ్గింప వలయునని జూను 23 వ తారీఖున నొకసవరణ లేబడినది. దీనికి 251 మంది అనుకూలురుగను, 150 మంది ప్రతికూలురుగను, నున్నందున కామన్న సభవారు, నేడి హార్టును అంగీకరించి నారు. లేబరు పార్టీవారి సవరణకు తుపట్ట నియతలేదు. నేషనలిస్టుపార్టీవారు, జమ్మిగానున్న సభ్యుల నిర్దేశిని తీసికొనినచ్చి కూడ వోట్ల నిప్పించిరి.

తేయాకు పన్ను.

లండను జులై 2:— బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో పండు తేయాకు వైపన్నను మాకు వెన్నీలకు తగ్గించునని ఎవల్లిను సెసిల్ గారు వైసాన్సు బిల్లున కనుబంధముగా నొక మార్పును తీసికొనినచ్చిరి. ఈ సవరణకు 258 మంది ప్రతికూలుముగను, 165 మంది అనుకూలుముగను నున్నందున, సభవారు దీనిని అంగీకరించలేదు.

జాజ్ చక్రవర్తి గారు.

లండను జులై 2:— జాజ్ చక్రవర్తిగారు నేడు మ్యా మాల్కెటునుండి బక్లింగ్ హాము రాజమందిరముచేరి. ఇచ్చట ప్రధానమంత్రియగు ఆస్క్విత్తుగారు శ్రీవారిదర్శనము చేసి కొనిరి. ఆస్క్విత్తుగారు ఆచార్యుగా రాజుగారిని ఎందుకు దర్శించిగాయని జనులు పరిపరి విధముల ననుకొను చున్నారు.

అంగ్లో పరిషియను నూనె కంపెనీ.

లండను జులై 2 — అంగ్లో పరిషియను నూనె కంపెనీకి బ్రిటిషు గవర్న మెంటు పక్షమున రియరు అడ్మిరలు సర్

ఎడ్మండు క్లెమెంటి నొక దౌర్జన్యముగా నియమించినారు ఇంగ్లాండ్ నివిలియను ఉద్యోగిని మత్యుకై వైరెప్టరుగా నియమించురు.

అల్పపు వాలంటీర్లు.

లండను జులై 2:— అల్పపు వాలంటీర్లందరు నొక్కచిగురు దుస్తులను ధరించి దెల్ ఫాస్టు వీధులలో తిరిగినారు. నిన్న దెల్ ఫాస్టు వగరము చణరంగమునలై గనుపడినది. పోలీసువారు చూచిమిన్నకుండిరి.

లండనులో వేడి.

లండను జులై 2:— లండనులో నిన్న నీడలో కొలవగా 90 డిగ్రీలును, ఎండలో 181 డిగ్రీలును, నేడియుండెనుగి.

మరణవార్తలు.

లండను జులై 2:— ఇండియా వర్మ మెంటువారి కమర్షియల్ ఇంటెలిజెన్సు, దౌర్జన్య జనరలగు నోవల్ పేటనుగారు చనిపోయిరి.

లండను జులై 2:— సింహాశద్విషములో తేయాకు తోటల యజమానియగు గొడాల్ ఫీన్ ఆస్ బరనుగారు చనిపోయిరి.

దేశీయ తంత్రీ వార్తలు.

బక్లింగ్ హాము స్ట్రీ వెన్ను కేసు.

తిరువనంతపురము జూలై 2:— బక్లింగ్ హాము స్ట్రీ వెన్ను కేసుయొక్క అప్పీలు నేటి మధ్యాహ్నము హైకోర్టులో తిరిగి ప్రారంభించబడినది. కోర్టుధనము జనులతో నిన్నుటంత క్రిక్కిరిసియుండలేదు. స్ట్రీ వాళ్ళు సాక్ష్యవిమర్శనము శేషయ్యరుగారు ప్రారంభించినపుడు హాజరైయుబడిన స్ట్రీ వెన్ను పడియుండిన సంగతులను, తుపాకీ యేవిధముగ కమర్చుబడి యుండిన సంగతులను సంబంధించి కొన్ని సందయములను నివారించుటకై నాయ్యమూర్తి హాంటుగారుకోరిరి. దీనిమీద అయ్యరుగారు వీనిని తెలియజేయుట కారంభించగా తుపాకీ ప్రేల్మిక తరువాత నది యుండిన సందర్భములను తెలిసి విమర్శించుచుంటిగా, లేక యిట్లుండనని యూహించి సమర్పించుచుంటిగాయని న్యాయమూర్తి హాండలే గాడడిగిరి. తుపాకీ యేవిధముగ నుండినది యెరికిని తెలిసినట్లు పోయెను. పోలీసువారు గాని, ముద్దాయి పక్షముగాని యాయంకము తెలిసికొనలేక పోయిరి. తుపాకీ యేవిధముగ నుండి యుండునో ఊహించి వాదించుచుంటిని. అని అయ్యరుగారు వచనాచెప్పిరి. అట్లుయిన యెడల నిక సహాత్మకూ లేక ఆత్మ హత్యగను నంతయును చర్చించిన భాగములేనని న్యాయమూర్తి హాండలే గారనిరి. తుపాకీ యేవిధముగ వెట్టబడినది వ్యయముగా గాని న భానము లేక పోయెనను సాక్ష్యసందర్భములనుబట్టి యూహించిన స్థితిగతుల భూకమే చాలునని శేషయ్యరుగారు సమాధానము చెప్పిరి. మేజరు టక్కురు యొక్కయు తినితరుల యొక్కయు సాక్ష్యము బట్టి తరువాత శేషయ్యరుగా పోయెనను నే వాదించిరి. కేసు జరుగుచున్నది. ఈయంతయుల విషయములు న్యాయమూర్తుల దృష్టి వాక్కించినవి.

తిరువనంతపురము జులై 3:— ఈ కేసుతిరిగి శేషప్రారంభమైనది. మేజరు టక్కురు, కెప్టెన్ స్క్విర్లరు అనువాత్మక బక్లింగ్ హాము స్ట్రీ వెన్నును ఇరులు చంపలేదని చెప్పినారు దీనినిగూర్చి నేడు శేషయ్యరుగారు చర్చించినారు. టక్కురు యిచ్చిన సాక్ష్యములను ఆత్మహత్య చేసుకొన్నట్లు చేయచున్నది. ఇంకను కొన్ని సంగతులు తెలిసినవారి ఇరులు చంపినట్లు నేనుచెప్పుటలని టక్కురుగారు, స్ట్రీ వెన్ను ఎవరున్న వైఖరిమాచిన ఆత్మహత్య చేసికొనటకు విలువైన స్క్విర్లరుగారును చెప్పినారు. ఆత్మహత్య చేసికొనట కవకాశము లేనని తేలుపక్షమున, ఇరులు చంపుటకు గూడనకాశములు లేవని శేషయ్యరుగారు వాదమును వూర్తిచేసినారు.

బక్లింగ్ హాము నోచుకొనుట.

రంగూను జూలై 2:— ముగ్గురు పురుషులొక హాజుమీద వెన్నుచుండిన వెన్నుకోసానిని నిలువకెట్టి నేడికలకెన ఉంగరములను తేమ్మరి నిన్నుండించి 300 మూలముల నగులను పట్టుకొని వెళ్లిరి. ఈకొంగలలో మునుపటి నోచుకొనలి" యుండెనని అనుమానింప బడుచున్నది.

జరుగు సస్పెండుచేయుట.

రంగూను జూలై 2 — నేడు చీఫ్ జ్యుజువాంక స్ట్రీ డరును న్యాయవాది వ్యక్తినుండి తొలగించివేసిరి. న్యాయ

ఫరీదు ఆహూవన సకండుగ్రేడు ప్లీవరు చాలకాలమునుండి చేసినలో న్యాయవాది వృత్తియందుండెను. ఇతడు 1899 లో మోగావు మిలిటరీ పోలీసు పాలమునకు హెడ్డుగుమాస్తాగా యుండినప్పుడు 219 వ సెక్షను ప్రకారము కఠినపబడెను. కాని ప్లీవరీవృత్తిలో చేర్చుకొనుట దరఖాస్తుచేసినప్పుడు తన విధముగా డిక్ష విధింపబడ లేదని ఏని కప్పిపుచ్చి తెలియజేసెను కోర్టువారు విచారణచేయుగా 1894, 1898 ల మధ్యమోగావులో నతడు గుమాస్తాపని చేసెనని చాలమంది సాక్షులు చెప్పిరి. మరి కొందరుకూడ నతనిని గుర్తించిరి. ఈ విషయ సంగతి కప్పిపుచ్చునప్పుడు తమిళనాడులోని నేరము కాదని నతని న్యాయవాదవృత్తియందీ తొలగించినేరి.

పరారీయైన విరోపియునుడు.

రంగూను జూలై 5:—వి మూయరుఅని పిలువబడు జె. లెక్కులిడ్డిఅను యూరోపియనుడు జనవరిలో పరారీయ యైనని కలకత్తా పోలీసువారు తెలియజేసిరి. ఇతడు 1910 సంవత్సరము అగస్తసునండియన్ సిట్జర్లైలువే పోలీసువారి వలన వెదుకబడుచుండెను. ఇనస్పెక్టరు కోల్కురూను ఇతనిని డాల్ పనానీ చౌవలో నిర్బంధింపకొనెను. తూర్పుబంగాళము ప్లీటులైలువేమీద బండ్లు నడుచుచుండగా టిక్కెట్టులను నితి భించెను సి. ఏ. మెతూర్నుగారు గుర్తించిరి. ముద్దాయికి రైలువేలో టిక్కెట్టుతనిభించెయుపని. ప్రయాణికులనుండి అధనముగా వసూలుచేయుటపై రూ.1951-14.9లను ఆపహరించెనని చెప్పుచున్నారు. నేడితని ఈస్టరను సబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటు గారియెదుట నెట్టిరి. తన్నెండకు రిమాండులో నుంచి కూడ దని యడుగగ నేమియు ప్రత్యుత్తర మియ్యలేక పోయెను.

విద్యుత్తంత్రీ వలని అపాయము.

రంగూను జూలై 5:—రంగూను మునిసిపాలిటీ కఠ్యక్షులగు కాబెలుగారి భార్య పుత్రులుఖము నుండెల్లో తిప్పించుకొని బయటపడినది. ఎన్న సాయంకాలము వెనుకాలి వీచి టెలిఫోను తీగయొకటి యొక్కగోడ్డు మీద నుండి విద్యుద్వాస్తా తంత్రీకట్టముగ కొట్టుకొని నందున విద్యుద్వాస్తా తంత్రీ చలుకునై తెగిపోయెను. ఈ ప్రమాదము జరిగి నప్పటికి కాబెలుఅమ్మ యెక్కినబండి. యొక్కగోడ్డునుండి సాం దుబతుగోడ్డు మీదికివచ్చి పల్లెనది. దైవ వశమువలన నీమెకు ప్రమాదము తప్పిందికాని నేలూను నుండిన తంత్రీతగులుటచే గుడ్డుము వెంటనే చనిపోయెను.

బంగాళాశాసన నిర్మాణసభ.

కలకత్తా జూలై 5:— బంగాళాశాసన నిర్మాణసభ నేడు సమావేశమయినది. గవర్నరుగా రధ్యక్షతవహించి అనధికారపు సభ్యులచే రిజి ప్రశ్నలడుగ బడినవి మొదలుకేసు

కలకత్తా స్కూలుకాజు కోర్టులో ఆమీనాగా నుండిన మొడితుకేసు విషయమై యడిగినప్రశ్నకు దొరతనమువారి తరపునము వహించి కేసులో 4, 21, 229 రూపాయలుఖర్చు నెట్టిరని కన్నింగుగారు సమాధానమిచ్చిరి. మొడితు ఒక హిందూ స్త్రీని కొట్టినందున కేసు చిప్రవేసిడెన్సి మేజిస్ట్రేటు గారివలన కఠినపబడెను. ప్రస్తుతము చర్చకుగావలసిన ఎనిమిది తీర్మానములలో నాలుగుటినివేసి కొనబడినవి. మందు ముందు కాపీ వేయబడినవి. నెట్టి మెంటు రివిజను విషయమై ఆలోచించు నిమిత్తముక సభ సర్పాలుచేయ వలయునని సురేంద్రనాథ బాస్తిగా రుపహరించినతీర్మానము చర్చకు వచ్చి ఓడి పోయినది.

మంచి సభ డెక్కాలో ఆగస్టు 5 వ తేదీని కూడును.

రాజాబజారు బాంబు కేసు.

కలకత్తా జూలై 5:—ఈకేసులో భోగేంద్రనాథ సేను విడుదలచేయబడెను. ఇందుమీద దొరతనమువారి పక్షము అప్పలుచేయుదునని చెప్పుకొనుచున్నారు. ఈకేసులో విడుదలయిన తరువాత నితనికి బారానాగూరు కుట్రనేరములో మూడుసంవత్సరముల కఠినఖయదు విధింపబడినది

సాధువు హత్యవిచారణ

కోట జూలై 5:—నేడికేసులో ముద్దాయిలు విచారించబడిరి. కేసునింగు లాచేరి వీరిద్దరు నిర్దోషులనిరి. కాని వీరు నెవచ్చుకోర్టులో వాజ్మాలములకు సంబంధించిన తక్కిన సంగతుల తెలియజేయుదురు. తాను మేజిస్ట్రేటుగారి యొద్ద తెలియజేసిన సంగతులు యధార్థములనియు, తానెప్పటికి నీ సంగతులే చెప్పుదననియు హాజరాలు తెలియజేసెను. ఆరణతేది వరకు కేసువాయిదా వేయబడినది. అప్పుడు హత్య జరిగిన స్థలమును మేజిస్ట్రేటు తనిభించేనీ న్యాయవాదలవాదోప వాదములను వినెదరు.

జెయిలు కమిషను.

అలహాబాదు జూలై 5:—ఇండియాలోని జెయిల్లవరి పాలననుగూర్చి విచారించుటకొక కమిషను నేర్వవలయునని ఆలోచనలో నున్నది. దీనినిగూర్చి ఇండియా గవర్న మెంటు వారి వారములో ప్లీటు సోకటరీ గారికి ప్రాసినారు.

మానవత్వపు దావా.

లక్నో జూలై 5:—డాక్టరు వింబిగారతమను మి సోసరి టయియ్యుప్రతిక దూషించినందునకై తత్పత్రికమీద 5 వేలకు దావాచేసిరి. కరణలు రాన్నే గారు తమయొద్దకు వైద్యును నిమిత్తముచచ్చు సోగివర్గమును, తద్వారా వైద్యును డాక్టరు వింబిగారికి వదలివేసినని పాయిసరు ప్రతిక మిసోసరి తఖతుడు ప్రాయగా దానిని మిసోసరియైయు ఖండించినది. ఈలేఖను డాక్టరు వింబిగారు ప్రేరేపించగ వ్రాయలేదనియు, నీ లేఖ మానభంగకరముగ నున్నదనియు జడ్జిగారు తీర్పునించి వాదికి 1000 రూపాయి లిప్పించిరి.

బెంగుళూరు ప్రకృతి శాస్త్రాలయము.

సిమా జూలై 5:—ఇక్కడ ప్రకృతిశాస్త్రాలయలో పనిచేయుచుండిన డాక్టరు ఎం. ట్రావెన్సు, ప్రొఫెసరు ఎక్. ఎస్. రుడాల్ఫ్ గార్లు తమతమ పనులకు రాజీనామా యిచ్చి న్నట్లు తెలియుచున్నది.

డాక్టరు ఎస్. సి. బేనర్జీ

సిమా జూలై 5:—కలకత్తా పురాభివృద్ధి సంఘపు పంచాయతీ కఠకు అధ్యక్షులుగ విమర్శిగారికి తరువాత ఇండియా ప్రభుత్వమునకు రిగలు అసిస్టాంటుగ నుండిన డాక్టరు ఎస్. సి. బేనర్జీగారు నిర్ణయింపబడిరి. వీరు నెవైంబరు మొదటితేదీనుండి బంగాళములో పనిచేయుటకు, మార్చబడిరి. అప్పటికి నెలవుమీద వెళ్లిన లెజిస్లేటివ్ డిప్యూటీ సెక్రటరీ మిడిలునుగారు వచ్చి పనిలో ప్రవేశించవచ్చును.

వ్యవసాయదారుల కప్పలు

సిమా జూలై 5:—సంయుక్త రాష్ట్రములో కఠపు సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు 'టూకానీ' అప్పలు నిచ్చుచున్నారు. ఇందునిమిత్తమై మరి అరువదిలక్షలు ఇండియా ప్రభుత్వము మువారి వలన మంజూరు చేయబడినవి.

డిర్ సంస్థానములో హత్య

సిమా జూలై 5:—డిర్ సంస్థానపు నవాబుగారి కని వ్యసాదరులు మయిక్ జలుబానుగారు జాండలులో హత్యచేయ బడినట్లు తెలియుచున్నది. కాని దీనిసంగతి సందృభములింకను తెలియలేదు.

డిల్లీ కుట్రనేరము

డిల్లీజూను 2:—నేడికట్టనేరములో హిస్సారు పోలీసు నూపరిం బెండెంటు విసిలరుగారు బాలముకుందు యింటి కోధనను గురించి వివరించి ఇతనియిల్లు జీలమునకు 80 మయిల్లలోనున్నది. ఇంటికోధన ఫిబ్రవరి 22 వ తేదీనిజరిగెను. ఆసమయమున బాలముకుం దక్కడలేదు. కాని ఆమీరుచంద్రు, మూల్ రాజులును, ఫాతెహుద్దోగ్గియను పనిచాకింమకొనిన సిపాయియు నుండి పారకాలలో నువాధ్యాయినిగ నుండిన బాలముకుందు నందరి యింటిని శోధించినప్పుడు పోలీసువారికి సహాయము చేసినది

సింధు బ్యాంకు.

కరాచీ జూలై 5:—ఈ బ్యాంకును తప్పుకుండ లిక్విడేషనులో నుంచవలసినదని తీసికొని వచ్చిన కేసునిన్న పైదరా బాదులో వైల్డుగారి యెదుట విచారింపబడినది. సాహెబు సింగు, టి ఆద్వారీగా న్న లిక్విడేటరులుగ నియమించిరి.

మెయిలు స్త్రీమరుదు.

బొంబాయి జూలై 5:—ఇంగ్లండు నుండి టపాలను తీసికొని వచ్చుచున్న చినాయనుస్త్రీమరు బొంబాయి రేవును సమీపించు చున్నట్లు నేటియుదయం 3 గంటల 25 నిముషములకు తనివార వచ్చిరి అసలు వుదయము 5.15 గంటకు రావలసి యుండెను. 3 గంటలు ఆలస్యమైనది. నేటిమధ్యాహ్నము 2.05 గంటవే బొంబాయి నుండి టపాలను తీసికొని వెళ్తున్నట్లు రైలు బయలు దేరును.

బొంబాయి బ్యాంకు.

బొంబాయి జూలై 5:— 1914 సం॥ జూను 30 తారీఖుతో అంత్యమైన 6 నెలలలో బొంబాయి బ్యాంకుకు 1642250 రూపాయ లాదాయమువచ్చినది. ఈదాదాయాక్రిందివిధమున వినియోగింపబడినది. భాగములకు సం॥నకు నూటికి 13 చొప్పున, ఇన్ కంటాక్టులేకుండా 650000 రూపాయలు భాగములు పంచి యిచ్చినారు. సం॥ నూటికి 2 రూపాయల వడ్డీచొప్పున లక్షరూపాయలను బోనసుగా పంచియిచ్చినారు నిలవఫండులో 400000 రూపాయలు వేసినారు నాకరుల బోనసు క్రిందను, పంచవలక్రిందను 65000 రూపాయలు వినియోగింపబడినవి. 427250 రూపాయలు నిలువజేరినవి.

విద్యాదానము.

బొంబాయి జూలై 5:—మంబ్రులులో బొంబాయి దొరతనము వారొకయున్నత పాఠశాలను నెలకొల్పిపోషించుటకును సామ్యుస్థుపాటయిన యెడల నర్తతగల విద్యార్థులకు నేతనములిచ్చుటకు రత్నగిరి జిల్లాలోని మాల్యనునివాసియగు అనంత శివాబీ దేశాయియన వారు 70 వేల రూపాయల నిచ్చిరి.

బెంగాలు బ్యాంకు

కలకత్తా జూలై 5:—కడచిన ఆరుమాసములలోను నూటికి 16 రూపాయల లాభమువచ్చినదని బెంగాలు బ్యాంకు తెలియజేయు చున్నది మొత్తపు లాభము 2.1 లక్షలు. వీనిలో కడచిన సంవత్సరము వచ్చిన లాభమునుండి వేసిన సామ్యురి లక్షలు, మొత్తము లాభములో 5.5 లక్షలు యీ సంవత్సరపు సామ్యులో వేయబడినది.

మెయిలు స్త్రీమరుదు.

బొంబాయి జూలై 5:—నేటియుదయము 8.25 నిమిషములకు మెయిలుస్త్రీమరు బొంబాయి రేవుకు వచ్చినది టపాలు 12-40 గంటలకు బయలుదేరెను.

కూలివాండ్రకు పరిపత్రిసంఘములు.

మెంబాయి జూలై 5:—ఇక్కడ యంత్రకాలలో పనిచేయువారికిని, తదితర కూలీలకును హిందూదేశసేవక సంఘము వారు పరిపత్రిసంఘముల నెలకొల్పి ఇందువలన వీరు తమతమ బుణములను తీర్చివేసి తమ సంపాదనపుంతయు తమ క్రిందనే వినియోగించుకొనుటకు చేయుటకై ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ విషయమై వివరము లిటీవల తంత్రీములమున పంపబడినవి. ఇదివరకు పూరంభింపబడిన యిట్టి ప్రయత్నములు చాలజను ప్రదములయినవి. ఇట్టి యుపయోగవగు పనియెంతయో చేయవలసి యున్నది. ఇందువలన వీనిని కొనసాగించుకొరకీ సంఘమునారు కొత్తకొత్త యేర్పాటుల నాలోచించుచున్నారు. దీనివిషయమై యేర్పాటులు చేయుటకు పూర్వము సాటకపు జాతుల ప్రస్తుతపు స్థితిగతుల గురించును వీరికివచ్చు జీతముల గురించుయు, సంగతులను తెలిసికొను టవలయును. అందుచే నీ సంఘము వారిట్టి సంగతులు తెలిసికొనట కేర్పాటులు చేయుచున్నారు. ఈసంగతులు తెలియజేయుటకై ఎల్లులోను, ప్యాంట్లలోను కూలీలవెట్టి పనిచేయించువారికి వ్రాయబడెను. దీనికి సంబంధించిన యంతములను నమోదు చేయకలసిన కాగితములు సంఘము వారిచ్చెదరు.

నూతన ఢిల్లీ సంగము.

బొంబాయి జూలై 5:—కొత్త ఢిల్లీ సంగమును కట్టుటకు విశేషధనమును వెచ్చించుచున్నానని బెంగాలు వర్తక సంఘమువారు వివరించినారు బర్మింగ్ హాము వర్తక సంఘమువారు యీ ఖర్చువిషయములో బొంబాయి వర్తక సంఘమువారి అభిప్రాయము నడిగిరి. దానివై బొంబాయి సంఘము వాక్రింది జవాబు నిచ్చినారు. బెంగాలు వర్తక సంఘము వారి అభిప్రాయములను, వర్గ మెంటువారి అభిప్రాయములను గూని విమర్శించుట మంచిని ఘేము నమ్మము.

కాలమానము

సిమా జూలై 5:—బుతుపనకమును 2.లపడి దేశమంతటను వర్షమువరిసినది. బంగాళాఖాతముయొక్క వైభామున కలిగినమార్పు దేశములోపలికి వ్యాపించి బంగాళముయొక్క దిగువప్రాంతముల అధికముగ కష్టించినది ఎక్కడను ఉష్ణశీలి మాఘాలుకంటె మించియుండలేదు. లోయరుబర్మా, అస్సాము, బంగాళము, బిరస్సా, చోటానాగపురము, సంయుక్త రాష్ట్రములు, పంజాబులోని కొండ పొగమునకు దిగువకు, మధ్య హిందూదేశము, మధ్య రాష్ట్రములు, ద్వీపకల్పముయొక్క పడమటి తీరమునకు సానికముగ అప్పుల బర్మా, బీహారము, గుజరాతు మైసూరులలోను సర్వత్ర వర్షము కురిసినది కాశ్మీరము, పశ్చిమోత్తర పంజాబు, దక్షిణ రాజపుత్రసాము, చెన్నపురికి ఆగ్నేయభాగము, చెన్నపురి తీరముయొక్క ఉత్తరమునకు కొన్ని జల్లులు పడినవి. నూతన — రాజపుత్రసామున పరిభ్రమించు వైభుతి గాములకు వర్షము సామము.

గుంటూరు పెండ్లిముచ్చటలు.

1. ఈ పుణ్యమును జరిగిన వివాహములలో ఎన్ని వివాహములకు బోగము మేళములు పెట్టబడెను?
2. ఎంతమంది పశువులను గ్రహించిరి? ఎంతమంది కన్యా శుల్కములను గ్రహించిరి?
3. పెండ్లికొడుకుల యింట్లో పెండ్లికి బోగము మేళమును పెట్టిన మాట నిజమేనా?
4. ఆ పెండ్లిలో ఎంతమంది కసికులు వారకాంతలచే గంధము వక్షరాలను బూయించుకొనిరి. వీరందరూ ఉద్యోగస్థులేనా? అందులో ముఖ్యమైన నాల్గు పేర్లు మాత్రమే వ్రాయుడు?
5. అలనికి కట్టినంత?
6. ఆ పుణ్యమున రియింట్లో పెండ్లికి బోగము మేళము వచ్చినదా? వీరు పెట్టినది పెండ్లికొడుకువారా? పెండ్లికొడుకువారా పెండ్లికొడుకువారి కిష్టములేదన్నమాట నిజమేనా?
7. బుగ్గవారియింట్లో పెండ్లికి బోగము మేళమును పోతగొంపునాడు పెట్టినారా? లేదా? మేళముకొంద వ్యయమెంత?
8. గోవిందరాజువారి యింట్లో పెండ్లికి కళావంతులు ఎందుకు రాలేదు? వీరు అలనికిచ్చిన కట్టుమెంత?
9. కట్నం పుచ్చుకొనలేదని పెండ్లికొడుకువారు తుకావేసిన మాట నిజమేనా?
10. కట్నములో డిల్లకులంతసాము పెట్టిన గలచేయించువని మిగతాసాము వేసింగువ్యాంకితో వేయమని పెండ్లికొడుకువారన్నమాట నిజమేనా?
11. ఈ మాతృవధత్తివల్ల లాభ మేమి? ఇందువల్ల కట్నము పుచ్చుకొనలేదని అనవచ్చునా?
12. ఈ ఏర్పాటు కట్నముకొంద చేసినా? చేరదా?
13. గోవిందరాజు వారు తమపుత్రునికి కట్నంకొంద దీసికొన్న సగర్బ ఎన్ని?
14. వీరు అలనికిచ్చిన కట్నముకన్న కుమారునికి తీసికొన్న కట్నం ఎక్కువా? తక్కువా? ఎంత?
15. పెండ్లికొడుకు నాగరత్నమును సంగీతమునకై గోవిందరాజు వారు పిలిపించినారు గదా! ఆమెకిచ్చిన వంద తెన్ని? మిగతాపుత్రులెంత? (అక్షరాలతో వ్రాయండి).
16. ఏవిధముగా నైతేనేమి వేళకాంత పెండ్లి పంపిరి అలంకరించినది భావింపవచ్చునా? లేదా?
17. తెజవాడలో కృత్తికంటినారు సంగీతసభకు ఆహ్వానము చేసినవారిలో గొందరిని సభకు రాయ్యి లేదట! నిజమేనా? ఉద్యోగస్థులెందరు? నాగరత్నము పొటకై ఎందరు ద్వారముకడ వేచియుండిరి? ఎంతమందికి పోలీసువారిచే అర్ధచంద్రప్రసాదము లై నది? ఎంతమందికి మతాచార్యులు అయినది. తొందరపను లన్ని వదలి ముందుగా వచ్చినవా రెంతమంది? (ఈచరిత్ర అంతా ఒక పుటకు మించగూడదు)
18. గోవిందరాజు వారి కృత ప్రవేశ సమారాధన నాడు కొంతమంది సముద్రయానమునకు సంబంధించిన వశ్యేను భోజనమునకు పిలువలేరు నిజమేనా? ఆనాటి భోజన కాలంలో నిట్టివా రెంద రున్నారో ఆలోచించినారా?

హరింభిపుర మందిరము,

ఒక ప్రత్యుత్తరము.

భీమవరములోని హరింభి పురమందిర కార్యదర్శులకు ఎమ్. సుబ్బారావుకు, ఏ వీరరాఘవ రావుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

మే 29 వ తేదీనను జూను 8 వ తేదీనను వెలువడిన ఆంధ్రప్రతికలో భీమవరం టవునుహాలుగుర్ని వ్రాసిన లెఖకుల హితబోధకు సంతకమును సాహసమున కాశ్యమును విచార శూన్యతకు విచారమును కలిగినది. హాలు ప్రత్యేకము స్టిడ్యుయొక్కయు ఉద్యోగస్థుల యొక్కయు సౌకర్యమున కని వ్రాసినారు. అట్లేన్నటికిని కానేరదు. అట్లు వ్రాయుట వివరమునాట యత్నించుట హాటపోషణకై చుదానిచ్చు ప్రతిభాను నందలి సుఖమునభవింప నర్హులు. ఉద్యోగస్థులు నేడిటనుండి రేపు మరయొకచోటి తేగు వారగుటచే హాలునందు సేరసామయైన యభిమానమునవ నవసరములేదు. ఉండవనుండదు. స్టిడ్యుకూడ కొంతవరకట్టివారై టవునుహాలు లేకున్న స్టిడ్యుకొందునాంతవర కట్టి హాలులేకుండ్ స్టిడ్యు

ధుండ లేదా? ఇకనుండును అట్లునే యుండగలరు. కాని తాలూకా ప్రజల కవసర మున్నపుడు సమావేశమగుట కొక మందిర మాత్రమేయని యెంచి తమలోను నివారణ నిమిత్తమై దాని నిర్మాణము తలపెట్టి అందుకై 22-6-1913 సం. ౧౦ తేదీని జరిగిన పబ్లిక్ మీటింగులో సెక్రటరీల నెన్నుకొనిరి.

అంతటనుంచి నైపుణ్యభారమును ప్రజానకులముగ నెక వేర్పట్టకై శక్రటరీలును వానిమిత్రులును గ్రామములు తిరిగి మంది రావశ్యకత బోధించి, యుచితరీతి చందాలు వేయించి సకలశ్రమల కొర్రు పని జేయుచున్నారనుచున్నావు ఖర్చులు చందాసామునుండి పెట్టుచున్నారని లేఖకులు వ్రాసినారు. తద్వల్లతిరిక్తమైన యేర్పాటుమయ జరిగియుండలేదు. అంత మాత్రముచేత చందాచేయువారు స్వార్థత్యాగులు కారనిచెప్ప వీలులేదు. చందావేయుట యొక్కటియే త్యాగముని యెంచ వీలులేదు. ఎడనక వానక తిరిగిపనిచేసి జానపదల నొప్పించి సాముద్రనూరు చేయుటయే యెక్కువ స్వార్థత్యాగము. హాలుకు కావలసిన పేరు కర్రల కిమ్మకు కనుక నుటకై కాకినాడ వ గ యి రా గ్రామములకొకరు వెళ్లియుండిరి. వారికినూడ చందాసాములో నుంచి యే ప్రయాణపు ఖర్చులు వక్షరాలయ్య బడినవి. అంత మాత్రాన వారేదోతమ స్వంతపనిమీద వెళ్లి కర్రలసంగతికూడ కనుగొని వచ్చిరిగాని ప్రయాణపు ఖర్చులు పుచ్చుకొన్నంత మాత్రమునవారు స్వార్థత్యాగులుకారనిగాని యనవచ్చునా? ఇప్పటికి సుమారు రూ 4500 లు (నలుబది అయిదువందల రూపాయలు) వసూలుచేయ బడినది. ఆసాముతో కట్టబడుచున్న మందిరములు పూర్తికావచ్చునవి. పురమందిరమునకు కుండవలసిన చిన్నలన్నియు దెచ్చుట కొకను సుమారు రూ 3000-0-0 లు వెచ్చించ వలసియున్నది. కనుకనే సాముఖర్చు అయినది. ఇంకను సాముకావలసి యున్నదిని పూర్తికై సెరిగియుండియు మామిత్రులు కొందరు స్వంతపనులచేతను, వేలవినుగుట చేతను తిరుగుట మానిరి. కొందరనివార్యకార్యములుండుటచే నందుకు తోడ్పడలేక పోయిరి.

నై సంగతు లెవరికేక సెక్రటరీలు టవునుహాలు పూర్తి చేయుచున్నారనియు, ప్రాధిక మందిరము కట్టించుట లేదనియు, వ్రామనెరలో సాహసింపిరి. ప్రాధికమందిర మెంత వరకైనదియు దాచినవాడెందరని మా నమ్మకము. రెండు మందిరము లొకపర్యాయమొక మోస్తరుగ లేవనలేనన్న సెంత కష్టమో యిట్లు కట్టువారు పూర్తికై సెరిగియున్నారు. ఒక లక్ష యిటుకతో గృహము కట్టినతెని ప్రారంభించిన, పూర్తియగు సకి ఇంకొక 50 వేల కావలసి యుండుట గృహనిర్మాణముల స్వార్థభవమే. గృహమేదైన నిర్మించు నప్పు డన్నిగోడలును ఒకసారే తయారగు నా అట్లులే యుపకరణములు రెండు మందిరములకు చాలించే నొక మందిరము పూర్తిమైనది. రెండవదివైకప్రపు మిగతాగా తక్కిన పని పూర్తియైనది చెప్పవచ్చును. అట్లే పనిలు మాని లేఖకులునూడ తనందరి పూర్వమునకు గడిగిన త్వరలో పూర్తికాగలరు.

మందిరములు త్వరలో పూర్తికావలెనని మొదటినుంచి యెల్ల రనుకొనుచున్నదే; కాని పూర్తికానిదే తాలూకా ప్రజల కాహ్వానముల నంటి రా ననకాళ మియ్యకనే టవునుహాలులో నూతన ప్రవేశముజేయ నుకిందుచున్నారన్న వ్యతిరేకమున కాని కెటనుండి తోచినదో తెలియవచ్చును. సెక్రటరీలిందు విషయమై కృషి జేయుట యసంభవము. ఆ మందిరము తాలూకా ప్రజల దనియు, వేగిరపకుట కది ప్రత్యేకించి యొకటి కాదనియు, వారు పూర్తిగ గుర్రెయగుచును. ఎట్టచో యెదియో ధ్యనించినదన్న మాత్రాన తెదరి జ్ఞానము గొను వారి కెవరేమి జెప్పి యొప్పించగలరు? హరింభి హాలు నిమిత్తము ఇనుప సామానులు తెప్పించ వలసిన యవసరమున జరిగినరూటింగులో నప్పటికేవ జమాఖర్చు చెప్పబడెను. అందులకు సభ్యులెల్లరంగీకరించిరి. అంతిమపూర్వమొక రిజల్యూషన్ ద్వారా బుచ్చిరామయ్యగారిని చందా నమాలు చేయుటకును నూటికి రు 4 లు కమిషన్ యిచ్చుటకును యేర్పాటు కాబడినది. దానినుసరించి తన యుద్యోగమున కాటంకము కలుగకుండ్ సెలవుదినములలో సాము వసూలుచేసినారు. అందుకు మనమందరము కృతజ్ఞులము కావలసినదే. కనుకను ఆయన పూనుకొనియుండల మనజిల్లింగు యిప్పటివరకు రూపములేక రిజల్యూషన్ రూపమునే యుండియుండును. కమిషన్ యొక్కవని కొందరనుటచేత తదితరుల నేర్పాటుచేయవలసినదని నైరూటింగులో సెక్రటరీలుకొరగా, తిరుగు ఆయన దేన కమిషన్ మీద పంపవలసినదనియు, లేనియెడల సాము వసూలుకాదనియు, కొన్ని నియమిత గ్రామములకు క్రీడంతులూక

కృష్ణంరాజుగారు వెళ్లనిదనియు తీర్మానింప బడినది కాన నావిషయములో సెక్రటరీలు వ్యతిరేకముగా నడచినదేమియులేదు. లెక్కలు బూకిగాజెప్పి జులకన్న వ్రాసున లెక్కల సెక్రటరీ లెక్క నడుకొనలేదు కిల్లింగుల పనిపూర్తి కావే. మే ఆదాయ వ్యయముల చక్కగ పరిశీలించుట కేర్పాటు చేసి లెక్కలు తేలిపించి వాపసువారిగా సమాధానము జెప్పటవారి కిధియొచ్చును. ఆవిధివారు పూర్తిగ నిర్వర్తితురని నమ్మకలయును. మధ్యమధ్య లెక్కలునూడ గోరువారి కెల్ల అడిగినపుడెల్ల నాడిట్లు నేర్పగది, జమాఖర్చు పట్టి యిచ్చి త్రింది పెట్టుట వ్యవహార లక్షణము కాదు. వృధావ్యయమునకు కారణము. అందుకు ప్రజలు సమర్థించరని మానవ్యకము. సెక్రటరీలు తమకు కాలయాపన లేకగాని యితర పనులు లేక గాని, యందులననేనో గౌరవము సంపాదించవలెననిగాని, యితర లాభమేదైన సాందవలెననిగాని యీ పనికి పూనుకొనలేదు. తాలూకా ప్రజలవారిని సెక్రటరీలుగా కొరుకొనుటచేతనుప్రజాహితైక కార్యమనివారుయెంచుటచేతను పూనినది నెరవేర్చుట విధియుగుట చేతను వారి చేత నయినంత మట్టుకు దైక కృపకల్ప నింపవలకు పనిచేయించగల్గిరి. లేఖరి యెరలోవారికి సాక్షాత్కరించి తోడ్పడి పని పూర్తిగావించిన వారు సంబంధ గలరు. కావచ్చు ప్రజలూను ననే సెక్రటరీగా నెన్నుకొని దుమాఖర్చు బుక్కు లాయన పరము జేయవలసినదిగా తీర్మానించినయెడల అట్లు జేయింపుటి సెక్రటరీలు సంసిద్ధులై యున్నాగు. మందిరక్షణకు గావలసిన యేర్పాటుల గృహ ప్రవేశ కాలమును జరుగవలసినదేగాని యిప్పుడుచేయ కష్టమేయు లేదు.

కార్యక్షేత్రము.

2. సుబ్బరత్న వ్యవస్థాపక వ్రాయుచున్నాడు:-

కడచిన ఏప్రిల్ మాసమున తెజవాడలో జరిగిన సభలలోకెల్ల నాంధ్రదేశపు పుస్తక భాండాగార ప్రతినిధుల సభ యత్యంతజయ ప్రదముగ జరుగుటయే గాక తత్సాంబంధిక కార్యనిర్వాహక సభగూడ మే నెల కెందుటి వారమున ఉండుటూ గ్రామమున గూడ యాంధ్రదేశమున నుండు పుస్తక భాండాగారముల నన్నిటిని దర్శించుటకును, ఆంధ్ర గ్రంథముల పట్టిక నొకదానిని తయారు చేయుటకును, నా సభవారీచే తీర్మానింపబడినట్లు పత్రికల మూలమున నాంధ్రదేశముల కిది వరకే తెలుపబడియున్నది. నేను ఆకార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులలో నొక్కడగుటచేత గంబాం విశాఖపట్టణము జిల్లాలోని పుస్తక భాండాగారములను దర్శింపవలసినదిగా నీ సభ వారు నన్ను కోరిరి. నేనిపని వీ తెలియవట్టుకు కొడపాగించుటకు-పూనికొని ఈ నెల 12 వ తారీఖున కలకత్తా నగరము నుండి బరహంపురమును చేరితిని. గంబాం జిల్లాకు ముఖ్యపట్టణమైన యీ బ్రహ్మపురము, మర యాంధ్రదేశములో చేరినదైనను, కొంచె మిందుమించుగా, ఈ జిల్లాలోని వారు ఏ ప్రభులగుటచే గావోలు, మనకును వారికిని నెక్కడ సంబంధమున్నటుల కనుపడదు. కొలది సురక్ష్యములక్రిందనే వరకును బరంపురమును గూర్చి మనవారి కంతగా తెలియదనవచ్చును. ఇటీవల నా పట్టణమందలి ప్రముఖులలో కొందరు కావన నిర్వాహసభలలో సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడి, మతికొందరు గావోలు వ్యవహారములందును, సాంఘికసంస్కరణయందును శ్రద్ధసహించి పనిచేయు ముండుటచే, మనకును వారికిని సంబంధ మెక్కువగా కలుగుట కవకాశము కలిగినది. ఏపట్టణముగాని, లేకయేజిల్లాగాని, మనకు యేరాజధానిగాని, అందులి ప్రముఖులయొక్క దేశసేవా భారంధర్యము చేతనే తిరిగివెరగవారుల యొక్కయు, లేక వాసులయొక్కయు మన్ననకు సాక్షులగుచున్నయది. ఇందువలననే మనకు వంగదేశము తోడను గొంబాయి ప్రాంతముల వారికోడను నున్నంత సంబంధము, మరి యెంతో దేశముల తోడను లేకపోవుట తెలిసింది మిచ్చును. ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభింప బడుటకు పూర్వము, మనలో ననేకు లుత్తర సర్పారులను మాత్రమే యాంధ్రదేశమునకొనుటకును నిశ్చయ కారణమై యుండవచ్చును. దత్తేయవల వాస్తవ్యులు గూడ నాంధ్రభాషయందభిరుచిని కాపి, తమ గావోలు సాంఘికా వస్థను జక్కబరచుకొనుటకు మంచల సభలను ప్రారంభించినది వెలుదలు, మనకును వారికిని సంబంధ మతిక్రియించుటకు ప్రారంభమయ్యెను. ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశమునంతటి జనలందరు ను నొక్క భాషాభిమానము చే ప్రేరితులై యి. ఇది మన భవిష్యదున్నతికి శుభసూచకము. రెండు మాట

లాడువా రెవరైనను మన సోదరులే. వారిని తిండివేసినను, వారిమత మేదైనను, వారి సాంఘికాచారము లేదైనను మనకు పాపియో జోకయ్యమనేక, మనవలెనే యెవరు పోతనామాత్యుని భాగవతమును జదివి భక్తిపాఠశాలకు లగుచున్నారో, ఎవరు మనతోబాటు తిక్కనామాత్యుని భాగవతమును జదివి యుద్ధే కమును బడయుచున్నారో, యెవ్వారు మనవలెనే శ్రీత్యాగ రాశిని సత్కీర్తనములను విని యానంద పాఠశాలకు లగు చున్నారో, వారందరను మన సోదరులే యనెడి భావము క్రమక్రమముగా మనలో ప్రబలమగుచున్నది. ఈ కారణమున బ్రహ్మపురము ఓడ్రులచే నిండినదైనను, ఆంధ్రుల ప్రభావ మునకు లోనైన దగుటచే మనకత్యంత సమాధిమైనది.

ఈ పట్టణమునందు రెండు పుస్తక భాండాగారములు విలసిల్లుచున్నవి. దానిలో నొకటి కేవల మాంధ్ర భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడు నుద్దేశ్యముతో స్థాపింపబడినదగుటచే నందు కేవల మాంధ్రగ్రంథములు మాత్రమే కలవు. తదనంతరము పరగమందిరము గూడ మంచిస్థితిలో నున్నదని తెలుసుటకు సం తాన మగుచున్నది. దీనికొక కొకభవనము నిర్మాణముగు చున్నది. దీనిని నిర్వహించు యువజను లత్యుత్సాహముతో బనిచేయు చున్నారు. శ్రీలు సహిత మందులో నుచితముగ సభ్యులుగ తేరిగ్రంథములను బరింపవచ్చును. ఈగ్రంథాలయ మింకను సభివృద్ధి జేంది యాంధ్రభాషాభివృద్ధికి తోడ్పడు ననుట కేమాత్రమును సందియములేదు. ఈశ్వర డియాండ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజ కార్యనిర్వహకుల ప్రయత్నములకు తోడ్పడుగాక!

II

బ్రహ్మపురమునందలి పుస్తక భాండాగారములలో మిన్నయొ, మిగుల సుందరమైన స్వంతభవనమును గల మఱి యొక పుస్తకాలయ మిట్టటవాసులగు యువజనులచే నడుప బడుచున్నది. ఈగ్రంథ నిలయమునందు ఆంగ్లేయ గ్రంథము లకే ప్రాముఖ్యము నొసగినను మాంధ్ర గ్రంథములకూడ కొన్ని గలవు. దీని కనుబంధముగ నొకపఠనమందిరమును గలదు. ఇందు సాంస్కృతిక రాజము లగు స్టేట్సుమన్, హిందూ మెడ లగు వాల్టా పత్రికలును మఱి కొన్ని ముఖ్యమగు రాజీయ, సాంఘిక, మత సంబంధములగు వారపత్రికలును, మాసపత్రికలును గలవు. ఇట్టివల నేమన గవర్నరుగారు వెంటుండు ప్రభువుగా శ్రీగ్రంథనిలయమును దర్శించి వారిసహానుభూతిని తెలిపి యుండుటచే నీ నిలయము రాజకీయాద్యోగముల మన్నన సహితము పడయుచున్నదని తెల్ల మగుచున్నది. ఈభవననిర్మాణమునకు ముఖ్యకారకులగు కీర్తికేళులయిన శ్రీధిగుమర్తి విశ్వనాథరావుగారు, వయస్సున చిన్నవారైనను, తన యభివృద్ధిభావమునను చేతన, తనతో డి యువజనుల స్థితిని బాగుపరచుటయంద పరిమిత యత్నా హము గలవారగుటచే తాను స్వయముగా రూ.1500లను విరాళముగా నిచ్చుటయేగాక తాను బ్రదికియున్నంతకాలమును నీమందిర నిర్మాణార్థమై మిగుల శ్రమదీసికొనుచుండువారని వింటిని. పాపము! వారీమందిరము నిర్మింపబడుటకు పూర్వమే గలించుటచే కాబోలును, వారిమిత్రు లీమందిరమును నాతని మరణ చిహ్నముగ పరిగణించుచున్నారు. తదితర పట్టణమునందలి ధనికులగు యువజనులుగూడ నీవిశ్వనాథ రావుగారి మా గ్రమము ద్రోక్కి తమధనమును సద్వినియోగ పరచునెడల మన దేశమంతికాలమునే యభివృద్ధి జేందగలదు.

III

నేను బరంపురమువచ్చితి నన్న సంగతిని వినిన మఱియొక యావనుడు తా నిదివరకే, తన స్వంతగ్రామముగు వారుకలలో స్థాపించియున్న శ్రీకృష్ణదేవరాయ పుస్తకభాండాగారము ను పరిదర్శనముచేయ నన్ను ప్రార్థించినందున నే నచ్చటికి నెల 18 వ తేదీనాడు వెళ్ళియుంటిని. ఈ గ్రామము సముద్రతీర మున నున్నది. ఇది ప్రార్థనభవన నొకకాలము నివ సింపెడి చిన్న గ్రామమై యుండనోవు. ఇది యుత్తరసర్కారులలోని చిన్నరేవులలో నొకటియగుటచే, నోడవర్తక మున కొందరు ధనికులై ప్రస్తుతమున నీ పట్టణమందు కొంత వ్యాపారము జరుగుచున్నది. కడచిన జనాభాప్రకారము 4000 జనసంఖ్య గలదని వింటిని. ఈ గ్రామమున నుండువారలలో బహుసాంఖ్యకులు తెలుగువారే. ఇచ్చనండి క్రియత తిల్లి బలరామయ్యయనెడి నొకవిద్యార్థి కడచిన ప్రభుగ్రంథ భాండాగార ప్రతినిధులసభకు వచ్చి యుండి, అందువిడట తనవద్ద నున్న సుమారు 200 ఆంధ్రగ్రంథములతోడను, మఱి యొక యా దార్యవంతుడగు క్రియత ఉక్తాశ్చ జనార్దనము గారిచే నొసంగఁబడిన మరి 260 ఆంధ్రగ్రంథములను గలిపి యొక పుస్తకనిలయమును మే నెలలో స్థాపించి, దీనికి నను బంధముగ నొకపఠనమందిరము కూడ గలదు. నెల చందాల

ములమున సుమారు రు 20 లు వచ్చుచున్నవి. వాదాపుగ 500 వఱకు గ్రంథములున్నవి. ఉన్నగ్రంథముల నన్నిటినిచదు వువారులేనపుడు క్రొత్తగ్రంథములనుకొనుటవలన లాభములేదు. కావున నీ భాండాగారమునకు వచ్చురాబడిలో కొంత ప్రవ్య మును వెచ్చించి యొక యుపాధ్యాయుని నుంచిన సర్వోత్తమ మని తోచుచున్నది. ఆ యుపాధ్యాయు డిభాండాగార నిర్వాహకుడుగా కూడ పనిచేయుచు రాత్రివేళల పనిపాలు చేసికొని ఉపించువారి కొకపాతకాలము నెలకొల్పిన ఆగ్రామ మున విద్యావ్యాపనమునకై తోడ్పడవచ్చును. ఈ గ్రామవాసు లలో నుత్సాహ మంతగా కన్పట్టదుకాని క్రమముగా వారిని మంచిమాన్యములొనికి ప్రవేశపెట్టి నగుననిమాత్రము నమ్ముచు న్నాను. నే నీగ్రామమున 'జనులకు విద్యనలని ప్రయోజనము' ను గూర్చి యొక యుపన్యాసమును, భక్తినిగూర్చి మఱియొక యుపన్యాసమును నిచ్చియుంటిని. కార్యాలయములచే నింతటితో నావర్తకుల మీగ్రామముతో సమాప్తిచేయవలసివచ్చెను. క్రమ ముగా శ్రీకాకతీయు, ఛత్రపురము, బోయరాణి, పల్నాకిమిడి మున్నగు పట్టణములకును జాలె మాసమున బోవ ప్రయత్నించు చున్నాడను.

జూ బు లు.

I

రయితలకప్రములు-ఉద్యోగస్థులు.
ఆయాశ్చ, రేయనక, బవలక బోలములయందు నిగ్రాహకములు సయితములేక కష్టించు రయితల కప్రములను ప్రభుత్వము వారు విచారించుట ప్రధమ ధర్మము. తోలుత లేకున్నను కొలది దినములనుండియు పెద్ద యుద్యోగియులు సంచారము లునప్పుడే నాయాచోటుల రయితల లిలుననంపి వారికప్ర ముల విచారించి తమకు వెలుపుదని వెవారు తీర్పు విచ్చి నటుల వాడుక కలిగెను. వారియుత్తరపు ననుసరించియో, దాము స్వయముగానో కాని "మీ కప్రముఖముల వెలుపు కొనుడు" అని పెద్ద యుద్యోగియులు తమ మకాము సమయ మున నాయాప్రాంతముల రైతుల నోటినుల నంపి రావించుచున్నారు. నేటికి మన కప్రములు గల్పెక్కినవి కదా యవ నంతోషముతో అధికారులుండు చోటునకు బోయి మన కప్రముల నెప్పుడు చెప్పకొందుమా! ఎప్పుడు పిలుతురాయని ద్వారమున నెంతసేపు కాపున్నును కొందలు మా గోడించు కేని విచారించక వారి కార్యము లేవయో చక్కలెట్లుకొను చుండురు. ఎట్లో సాహసించి ఆయాశ్చ! అని మనవిచెప్పబోయిన చో మీగు వేళ కెందుకురాలేదు. ఇప్పుడు వేళ పనియున్నదని చెప్పి తిరిగి మొగము వంకయైనవారు చూచుటలేదు. తుదకు చేయునదేమియులేక మెలగా నెలవులకు జేరుటయు దలస గుచున్నది. మఱి కొందలు విచారణ ప్రారంభించెదరు. మేము మాకప్రములను చెప్పకొనుచుండగా "అరికాదు" ఇం కొకకటి చెప్పము, దాని సంగతి మాకు తెలియును. అదిచెప్పిన నే నూరకుండను అని చెప్పదురు. ప్రభుత్వమువారి పెద్ద ఉద్యోగస్థులే యిట్లు చేయుచుండ నిక క్రిందివారి సంగతి చెప్పవలయునా? కాలమహిమ యేమియో గాని నెలకు నాలుగు రూపాయల జీతముగల బంట్లోను సహితము రైతుపై నదరిపడుచు ప్రజలకాల శిఖినిబోలు చుండును. మర్యము లేరు గనటియు, నోరులేనట్టియు, రైతులయెడ సధికారుల కిట్లు కృపలేకుంట్ల వీరి మరదప్పముగాని చేసగదా.

II

భావనాచార్యులగారిలో సంభాషణము.
ఆయాశ్చ, నేటి ఉదయము 9 గంటలకు ఆచార్యులవారి ఆశీసుకు బోతిని. ప్రారంభ సంభాషణాంతర మాసీనుడనైతిని. వారు మంచి పనిలో మునిగి యుండిరి. వారి చుట్టు కొందరు గ్రామ స్థులు గూర్చుండిరి. వీరు పాల్గొనియు నాచార్యులవారు కొద్ది వ్యవహారముల జూచుచున్నారనియు ననుకొంటిని. 5 నిమిష ములు గడచెను. వారు విశేషములేమని ప్రశ్నించిరి. ఏదో జబాబు చెప్పితిని. తరువాత చూడగ నాచార్యులవారు జేయుచు బని స్వంతపని కాదు. చుట్టుగూర్చునియుండినది రహితులు. పాల్గొలు కారు. కలెక్టరు గారికి రహితుల బక్షమున మహాజన్మ వ్రాయుచున్నారు. వారి బల్లినిద రికార్డుంతయు రహితుల సంబంధమైనదే. శ్రీరంగపురం కాలమును గురించి యొకటి. చేబ్రోలుపాన్నూరు గ్రామాదుల రహితుల యిబ్బందుల గురించి మరియొకటి. ఈమధ్య తెనాలిలో నాచార్యుల వారి యాజ మాన్యము క్రింద జరిగిన రహితుల సభను గురించి యింకొకటి. రహితులు తమ కష్టనిష్ఠురములక జెప్పు కొనుచుండిరి. వీరు ముఖ్యాంశముల వ్రాసికొను చుండిరి. ఆచార్యులవారి కొక దమ్మిడిమైనను వచ్చు కాకితముగాని, మాటగాని అక్కడ లేదు. మొన్న ఒంగోలు సభ సంబంధమైన రికార్డుకూడ కొంత అక్కడున్నది. ఇట్టిపట్టుదలతో సావధానంగా బుద్ధితోబని చేయువారరుడు.

ఈనెల 23 వ తేదీ యాంధ్రప్రదేశ్ లో "గుంటూరు జిల్లా సంఘసంచార కార్యదర్శి" అను శీర్షికలో, జంధ్రమాళి విచిందరరావుగారికి కలిగిన ధర్మ సంఘములకు జవాబేల యిచ్చినారు గారని ఆచార్యులవారిని ప్రశ్నించితిని. అటువంటి ప్రశ్నలకు బ్రతుకైతరములవాయుట అనగత్యమనియు సంచార కార్యదర్శి గురించి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఒకటవము నింకను వేయటయే తగిన జవాబనియు వ్రాయుటచేత నానని ప్రతి విషయము పత్రికలకు వెనుక ముందు విచారంపక పంపు లుచితముగాదనియు జెప్పిరి. ఆచార్యులవారు మా జిల్లా సంఘాధ్యక్షులని విచిందరరావుగారికి తెలిసియుండక పోవునా? ఒంగోలు సభలో, సంచార కార్యదర్శి ఖర్చులకు గాను నూరు రూప్యముల నిచ్చెదనని ముందు లేచి నిల్చుండినది భావనాచార్యులుగారేయని మనరావుగా రెవరు కాబోలు! ఇంతకు సంఘాధ్యక్షులైనను గాక పోయినను జిల్లా సంఘమువారి ధర్మ కార మియ్యకున్నను లేకున్నను, సంచార కార్యదర్శి కావల యనని ప్రకటించడ గూడదా?

ఈనెల 17వ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో "వరకుల్లములు" అనుశీర్షికలో మీకుమారుని వివాహమునకు మీరేదో కట్టుము క్రిందగ్రహింప నున్నటుల విచిందరరావుగారు వ్రాసినార దేమని యాచార్యుల వారిని యడిగితిని. నే నెప్పుడు కట్టు మడుగలేదనియు, నిక యడుగ ననియు బ్రతుకైతర మిచ్చిరి. గుంటూరు యం-వేలుగోపాలరావు.

III

ఆచార్యులు-ఇండియా.
జగద్విఖ్యాతు రాలగు ఆచార్యులవారు కొలది కాలముక్రిందట లండను పట్టణమందు హిందూదేశ పరిపాలనను గూర్చి యిచ్చిన యుపన్యాస సారాంశము క్రిందటటి నెల 29 తేదీ గల హిందూ పత్రికయందలి లండను లేటులో వ్రాయుటను పత్రికా వాగ్మయమును జదవువారెల్ల గమనించి యుండురు. శ్రీయమ్యుగారు సహజ గంభీర వాక్కులతో ఇండియా దేశపాలనలోని గుణదోషముల నిష్పక్షపాత బుద్ధి తోను వెల్లడించి కర్తవ్యాంశముల ప్రభుత్వమువారికి నూంచి ప్రభువులకును ప్రజలకును సన్మాన పాత్యులగు చున్నది. వీరేపక్షమును వహించినను దూషణ భూషణ తిరస్కారము లకు వెలువక తమయద్దేశ్యము ఖండితముగ వెల్లడించుట, వెల్లడించిన వానిని యాచరణ లోనికిదెచ్చు యాశ్రీయ పద్ధ తుల వారని యపవీంతుట, తమ యుద్యమము నెరవేరువర కొక్కరీతిని ఉడుమువలెపట్టుబట్టియుంట్ల యెల్లరకును తెల్లము. హిందూసంఘ సంస్కరణ యందును దేశ పరిపాలన పాఠశుదత్తి యందును మనయందలి నిష్కేతుక జాయమాన కరణతో బని జేయ యున్నట్లు గాలయ్యెను. ఇట్టిసమయమందు కార్యాంతర భేదాబ్ధి ప్రాయజనితులై నిష్కేతుక వైషమ్యమునుగట్టిపెట్టి ఆయ మ సదుద్దేశ్యములకు కర్మిత కారణములనుపపాదించక ఆమె చేయూతనుగొని యామెయందలి యగుయ విరమిత కృతజ్ఞత నునూపి కార్యము నిర్వహించట మననాయకలకు కర్తవ్యము. ప్రభుభక్తి హిందూదేశ వాసులకు ఉగ్రతోబోసిన పాపము. అట్టి సహజగుణమును పాలకులు తమయాదార్యము వలనను కటాక్ష వీక్షణమువలనను, ప్రజాగుణ కార్య నిర్వహణము వలనను, ప్రజలను విశ్వాస యోగులుగ భావించుటవలనను, అంగలేయ ప్రభుత్వ పౌరులకు సర్వ సామాన్యమగు స్వేచ్ఛా గౌరవములు తామిచ్చుటవల నను ఇతరులు తిరస్కరించునపుడట్టి వారిని శాసించి వారిచేత నిష్పించుటవల్లను నే నాంగ్లేయ సామ్రాజ్య పౌరుడననుగర్వ ము హైందవ జన మనములయంద దిలకురించుటలజేయుటవల నను హిందూదేశ వాసుల మనస్సు నాక్రించి వారి సహజ ప్రభుభక్తి విశ్వాసముల నభివృద్ధిజేయగ గాక! తదితర కార్య ముల వలన దాని నభివృద్ధి జేయ నుద్యమించుట దూరదృష్టిలే తుంట్లనుచించుచునని బిసెంట్యుగారి యుపన్యాసమున వ్యక్త కరింపబడినది. ప్రెస్సు అట్ల అరమృత అట్ల మొదలు గాగల చట్టములు ప్రభుభక్తి విశ్వాసముల నినుమడించుటకు నిర్బంధ ములేగాని సహకారులుగా నేరవని బిసెంట్యు గారు జెప్పిన వా క్కులు ప్రజాస్వామ్యత్ర తత్పరులను మదాగోన్నతులును గం భీర భావులునుగల ఆంగలేయులకు విశేష విషయములుగావు. కావున దేశసేవా తత్పరులను గౌరవనీయులగు బయ్యానరసిం హేశ్వర శర్మమొదలుగాగల ప్రముఖులు బి సెంట్యుగారి సానుభూతిని సహకారమును పురస్కరించుకొని యాంగ ప్రజ లకు హిందూదేశ పరిపాలనాంశము తెలు తెల్లముగా వెల్లడించిన వలయు సరస్కారముల బడయుట కరతీలామలకము. మ తియు ప్రస్తుతియు ఇండియా సామ్రాజ్య సైక్లరీగారును క్రూ ప్రభువుగారాంగిలేయ ప్రభుసంఘముం దుపపాదించు చున్న ఇండియా కాన్సిల్ ఆఫ్ ఇన్డస్ట్రీ గుజాగుణము ప్రజలకు బోధించి యాచలమిప్పడు ద్రోసివేయబడుటకు గాని, లేదా తగిన మార్పుల బొందుటకు గాని ఇంద్రైందవప్రముఖులు తమసంజ్ఞా సుల వెలవడించుట కవకాశము నిచ్చినటుల జేయుటకు గాని వలయు ప్రయత్నము జేయువారైతలు. భావనాచార్యులు

TELEGRAMS.

REUTER'S TELEGRAMS.

The Austrian Tragedy.

Bodies at Trieste.

Imposing Procession.

LONDON, July 2.—Bodies of the late Archduke and his wife were landed at Trieste to-day. An imposing procession, headed by many priests and including seven carriages containing wreaths, was formed and proceeded to the Railway station. Admirals, Generals, and Representatives of the Community joined in procession on foot. Great silent bare-headed crowds filled the streets behind lines of soldiers and bluejackets at the station. A Bishop blessed the bodies and they were placed in a carriage, the doors of which were then sealed. They will arrive in Vienna to-night.

Funeral at Vienna.

German Emperor will not Attend.

LONDON, July 2.—BERLIN.—German Emperor is suffering from slight indisposition and has abandoned his intention of attending funeral in Vienna.

German Emperor's Indisposition.

LONDON, July 2.—BERLIN.—It is announced that the Emperor became over-heated while riding and has caught cold with symptoms of lumbago. No anxiety is felt in the Court circles and it is stated that the Emperor really desires to spare Emperor Francis Joseph the fatigue of reception.

Bomb-Thrower's Confession.

Compositor Gabrinovic, who threw the bomb, has declared that he belonged to an organisation which was agitating for the Greater Serbia.

The Irish Home Rule.

Uniformed Volunteers in Belfast.

LONDON, July 2.—BELFAST.—Yesterday evening Belfast was crowded with uniformed Volunteers and presented the appearance of a garrisoned town. The police were passive.

Crisis Fast Approaching.

BELFAST.—Telegrams announce that a crisis is fast approaching. Families are largely laying in provisions in every town in Ulster and several machine guns are being held in readiness.

Mr. Birrell's Warning.

In the Commons, Mr. Birrell said that in the present state of the controversy it would be unwise for the Government to take action against Ulsterites for carrying arms. Mr. Sherwell.—Is the Irish Executive to take no action? Birrell.—Government must always have discretion as to whether to take proceedings even where there is admitted breach of law.

The Amending Bill Debate.

LONDON, July 2.—Debate on the second reading of the Home Rule Amending Bill was continued in the House of Lords to-day. Lord Londonderry said that the Government's exclusion proposals were worthless. For Mr. Asquith to go to His Majesty for his assent to the Home Rule which would produce civil war and which the country did not want, would be the act of a traitor and a coward. Lord Halsbury stated that his inclination would certainly have been to vote for the rejection of the Bill but in order to avert a civil war it was best to agree to the second reading. Then they would get their amendments and would ultimately see what Commons returned to them. He hoped that Lord Willoughby de Broke would withdraw his motion for rejection.

King at Buckingham Palace.

Mr Asquith Received in Audience.

The King this afternoon left Newmarket and received Mr Asquith in audience at the Buckingham palace. Speculation is being aroused as to the reason for this unexpected audience.

The Finance Bill.

Tea Duty Proposals.

Motion Rejected

London, July 2.—The amendment of Mr Evelyn Cecil to the Finance Bill to reduce the duty on the Empire grown tea to three pence was rejected by the House of Commons last night by 258 to 165.

TELEGRAMS.

Amendment Adopted.

LONDON, July 2.—The House of Commons to-day adopted the amendment to the Finance Bill embodying the income tax reduction (see June 23rd) by 251 votes to 150. The Labour Party abstained from division, but the Nationalists made special effort bringing up two invalids.

Anglo-Persian Oil Contract.

A Naval Director Appointed.

LONDON, July 2.—Rear-Admiral Sir Edmond Slade has been appointed one of the Government Directors of the Anglo-Persian Oil Company. It is expected that the second appointment will be given to a Civilian.

Persia.

The Swedish Gendarmerie.

LONDON, July 2.—In a letter to the "Times" referring to the journals' criticisms of Swedish Gendarmerie in Persia, the Persian Minister maintains that since introduction of the Gendarmerie two years ago it has become a well disciplined efficient force. Referring to Bakhtiari, the Minister says that they have been unremitting in their efforts to help the Persian Government to maintain order.

The India Council Bill.

Motion for Rejection.

Congress Delegates Regret.

Delegates from Indian National Congress (see May 12th) have issued a statement expressing regret at the motion to reject the new India Council Bill. They consider that the rejection would create a very unfortunate impression in India, and weaken if not paralyse the Constitutional Party.

Lord Gladstone.

A Farewell Banquet.

LONDON, July 3.—JOHANNESBURG.—Citizens of Johannesburg yesterday gave a farewell banquet to Lord Gladstone. The Mayor presided. Lord Gladstone in a speech, said that the teaching of the last four years had demonstrated that the Union was deep-rooted. The settlement of the British Indians question showed that free and responsible government was not inconsistent with the discharge of Imperial obligations. There was no common principle in the South African Colonies before the Union regarding the admission of Indians and the situation last November would have been a critical one if the settlement had depended on the agreement between four separate Governments. The Union Parliament overcame the difficulties realising that the highest consideration was the magnitude of the Imperial difficulty in controlling 300,000,000 of Indians. He had officially assented to the Indians Relief Bill with the deepest sense of gratitude to the Union Government and the Parliament.

Orange Free State.

Anti-Imperialist Movement.

LONDON, July 2.—SMITHFIELD. (Orange Free State Province).—General Hertzog has definitely launched new National party in opposition to General Botha's Imperial policy. Criticising that policy, Hertzog said that an organised British Empire did not exist. The aim of Imperialism was to produce such Empire. Danger lay in the idea of establishing Central Parliament for Great Britain, and the Dominions which he considered would reduce the latter to the position of Crown Colonies.

Mr. Roosevelt's Political Campaign.

Attack on President Wilson's Policy.

LONDON, July 2.—Disregarding the advice of his doctors, Mr. Roosevelt has opened a political campaign. Speaking at Pittsburg yesterday, he said that President Wilson's tariff and anti-trust policy was a failure. He said he was ready to welcome the Republicans if they accepted the progressive platform.

Obituary.

LONDON, July 2.—The death is announced of the Ceylon tea-planter Lord Godolphin Osborne.

Death is announced of Mr Noel Paton Director General of Commercial Intelligence to the Government of India.

Short Telegraphic News.

Temperature in London yesterday was 30 degrees in shade and 131 in sun.

Consuls to-day improved on account of the more hopeful Irish situation.

TELEGRAMS.

INDIAN TELEGRAMS.

(From Our Own Correspondents)

SOUTH INDIA.

Travancore Chief Court.

Buckingham-Stephens Case

TRIVANDRUM, July 2.—The hearing of the appeal in the Buckingham Stephens case in the High Court was resumed to-day at 12 noon. The Court house was not as much crowded as it was yesterday. Mr Seshu Iyer commenced his criticisms of Doctor Stephenos evidence when Justice Hunt wanted to remove doubts on one of two points regarding the position of the deceased and the lay of the gun. Mr. Seshu Iyer proceeded to explain them.

Justice Pandalay enquired whether his criticisms were based on his knowledge of the actual position of the gun, as soon as it was let go or whether he was arguing from probabilities.

Mr. Seshu Iyer replied that nobody seemed to know the exact position of the gun. Neither police nor the defence had been able to know the exact position. He was arguing only from what the position of the gun might have been.

Justice Pandalay said there was not much value in discussing the theory of suicide or homicide.

Mr. Seshu Iyer replied that a degree of knowledge alone was available. Mr. Seshu Iyer then continued his arguments on the same point from the evidence of Major Tucker and other witness also who had all proceeded on hypothetical bases.

The case is proceeding.

Details of these points are engaging the attention of the Judges.

TRIVANDRUM, July 3.—At Buckingham-Stephens case yesterday Mr. Subaiyer continued arguments dealing with Major Tucker and Captain Skinner's evidence to show that it was not a case of homicide beyond any doubt. He pointed that Tucker's evidence was not inconsistent with the theory of suicide, since Tucker said that without further details he could not positively say it was case of homicide and Skinner also said that it would have been possible for the deceased to show himself in the posture in which he lay. Mr Seshu Iyer concluded if circumstances seemed to show that suicide was impossible, then homicide also was impossible. The Court rose at 4-30 P. M.

Bangalore Science Institute.

Resignation of Professors

SIMLA, July 2.—Dr. M. Travers and Professor N. S. Rudolf of the Institute of Science, Bangalore are understood to have both resigned their appointments.

BOMBAY.

Endowment for a High School.

Anant Shivaji Desai, an inhabitant of Malvan in the Ratnagiri district, has contributed Rs 75,000 to the Bombay Government for the maintenance of a high school at Malvan, and providing scholarships to deserving students from funds available.

Co-operative Credit.

Among Labourers.

Servants of India Society's Efforts

BOMBAY, July 2.—Details were sent in a recent gram regarding an interesting scheme started in Bombay by the Servants of India Society. To found Co-operative Credit Societies among mill hands and other labourers here to enable them to pay off the heavy debt in which many of them are involved and thus increase the economic value of the wages they earn. Such success has attended the efforts of this kind already started, and the field of similar useful work appears so wide that a special plan to tackle it is now being worked out by the Servants of India Society. It is obvious that before the organisation on a general scale can be attempted a broad groundwork of information as to wages and prevailing conditions of working people is required. The Society are therefore, a preliminary organising inquiries of this character and plan that has been issued to employers of labour in all the Factories to supply the information required, forms to be filled in with this information being issued by the Society.

TELEGRAMS.

Sind Bank Liquidation.

Official Liquidator Appointed.

KARACHI July 2.—The case for the compulsory liquidation of Sind Bank, Ltd., was heard by Mr. Wild. at Hyderabad yesterday. The Judge appointed Mr. Sahibsing T. Advani as an official liquidator in the interim.

New Delhi.

Chamber of Commerce's View.

BOMBAY, July 3.—In reply to the Birmingham Chamber of Commerce, who wrote asking for views of the Bombay Chamber on the protest from Bengal Chamber against expenditure on construction of Delhi capital, the local Chamber stated they had not given their support to the views expressed by Bengal Chamber nor had they felt it desirable or necessary to criticise expenditure, which Government had announced would be incurred in construction of new capital.

Indian Specie Bank.

Claims Against Directors.

BOMBAY July 3.—Mr. Sanders Slater, Administrator General, Bombay, Official Liquidator of Indian Specie Bank has waded through heaps of incomplete accounts and reduced them from chaos to order under expert supervision and advice of Mr. Bhaishakar Nanabhai, Solicitor, and has obtained material enough to file a claim against the Directors of the Specie Bank by whose alleged default and negligence the Specie Bank is stated to have lost one crore and sixty lakhs of rupees. Certain preliminaries remain to be complied with before a claim could be put up. The liabilities of Bank so far ascertained at present amount to one crore and twenty lakhs. These are roughly the figures which require verification. A large staff has been set to work to reduce to order and classify thousands of shareholders and contributors and numerous creditors. Several shares have been transferred where transfers were approved of by Directors. There was no great difficulty but where they were not, the liquidator's perplexity was great. Under legal advice however he had left it for the Court to decide whether any responsibility attached to transferees. Ultimately out of the whole misshapen materials two enormous lists A and B of several thousands of contributors and shareholders have been evolved. All these persons or the majority of them required to be served with separate notices. Each particular case had to be decided by the liquidator on its merits.

Bank of Bombay.

Profits This Half Year.

BOMBAY July 3.—The profits of the Bank of Bombay for the half year ending with 30th June 1914, amounts to Rs. 1,642,250 which has been applied as follows:—To dividends at the rate of 13 per cent. per annum free from income tax Rs. 650,000, bonus at the rate of 2 per cent. per annum free from income tax Rs. 100,000, transferred to the Reserve fund. Rs. 400,000, bonus to staff and pension fund Rs. 65,000, carried forward Rs. 427,250.

UNITED PROVINCES.

Government Grants.

For Takavi Loans.

SIMLA, July 2.—A further grant of 60 lakhs has been sanctioned by the Government of India for Takavi advances in the United Provinces in connection with scarcity.

Indian Jails Commission.

ALLAHABAD, July 3.—Government of India have this week addressed the Secretary of State on the question of proposed Commission on Indian jails.

Suit for Libel.

Against Mussoorie "Times".

LUCKNOW, July 3.—Mr. Kendall, Subordinate Judge of Mussoorie, has delivered judgment in the case in which Dr. Wrench claimed Rs. 5,000 for libel against the "Mussoorie Times" in connection with a paragraph in the paper criticising a Mussoorie correspondent of the "Pioneer" for a statement that Colonel Rennie had disposed of his Mussoorie practice to Dr. Wrench, the Judge came to the conclusion that Dr. Wrench had not inspired the letter in question, and held that the paragraph was defamatory. He awarded the plaintiff Rs. 1,000 damages.

PUNJAB.

Murder in the State of Dir.

Of the Nawab's Brother.

SIMLA, July 2.—News has been received that Mianjailan younger brother of the Nawab of Dir, has been murdered in Jandol, but the circumstances of the crime are not still known.

Delhi Conspiracy Case.

DELHI, July 2.—In the conspiracy case to-day Mr. Whistler, Superintendent of police, Hissar, described search of Balmokhund's house, 80 miles from Jhelum on 22nd February. Balmokhund was not there but witness found Amirchand and Mulraj, a forest officer and a retired-sepoy. Balmokhund's sister, a schoolmistress-assisted at the search.

BENGAL.

Bengal Legislative Council.

Interpellations.

CALCUTTA, July 2.—A meeting of the Bengal Legislative Council was held to-day, H. E. the Governor presiding. Thirty-three questions were asked by the non-official Members.

Defence of Bailiff Meredith.

In reply to a question regarding the case of Meredith Bailiff of the Small Cause Court, Calcutta, who was convicted by the Chief Presidency Magistrate of causing hurt to a Hindu lady, Mr. Coming said that the Government spent Rs. 4,21,249 (sic) in defending the accused.

Resolutions.

Of the 8 Resolutions on the agenda 4 were withdrawn and 3 postponed. Mr. S. N. Banerjee's Resolution asking for the appointment of a Committee to consider the revision of the settlement between Bengal and the Supreme Government was discussed and negatived.

The next Council will meet at Dacca on 5th August.

Alleged Defamation.

CALCUTTA, July 1.—Amicable settlement was reached to-day in the case of A. E. Duveck Cohen versus Geo Cathro which was called on before Kyd Street Magistrate. The complainant is the son of a well-known Municipal Commissioner and proprietor of the Grand Opera House and the accused is the Advance agent of Von Arx Co. Which was performing here. According to the terms of arrangement arrived at between the proprietor of the Grand Opera House and Von Arx Co. the Financier Mr. Jones was to pay Rs. 300 as rent for Opera House to Mr. Cohen senior through the complainant. The complainant's allegation was that while he was taking this sum on the early morning of the 14th ultimo after the performance the accused who had nothing whatever to do with the matter insulted and abused the complainant and defamed him. There was further charge of having committed assault on the complainant. After some discussion as to the nature of the apology to be offered by Mr. Cathro it was ultimately agreed that the Magistrate should record that the accused said that he acted under a misapprehension, that he regretted the incident that had occurred and withdrew all imputations against the complainant.

Rai Saheb Tarak Nath Sadhu, Complainant, accepts expression of regret and withdraws the case.

The Magistrate:—I am very glad that the case has been so satisfactorily compromised.

Dr. S. C. Banerjee.

Appointed President of Arbitration Tribunal.

SIMLA, July 2.—Dr. S. C. Banerjee, Legal Assistant, Government of India, has been selected to succeed Mr. Walmsley as President, Arbitration Tribunal, Calcutta Improvement Trust, his service being transferred to Bengal from 1st September when Mr. Muddiman, Legislative Deputy Secretary, India, is expected back from leave.

Raja Bazaar Bomb Case.

Rumour of Appeal by the Crown.

CALCUTTA, July 2.—It is reported that Crown intends filing appeal against the acquittal of Khogendra Nath alias Suresh Chunder Chaudhuri in the Raja Bazaar bomb case. It will be remembered that after the trial of Raja Bazaar bomb case, he was convicted and sentenced to three years, rigorous imprisonment in connection with Baranagore conspiracy case.

Bank of Bengal.

CALCUTTA, July 2.—Bank of Bengal declares a dividend and bonus for half year at the rate of 16 per cent. per annum. Profits including three lakhs brought forward total 24 lakhs of which 5½ lakhs is carried forward.

Sadhu Murder Case.

KOTA, July 2.—In Sadhu murder case to-day the accused were examined. Kesri Singh and Laheri pleaded not guilty, but reserved their further statements till Sessions trial. Hiralal stated that the confession he had already made to the Magistrate was quite true and that he still adhered to it. Enquiry was then adjourned till 6th instant when the Magistrate will inspect the scene of murder and hear arguments.

BURMA.

Arrest of an Absconder.

A European.

RANGOON, July 2.—J. Lethbridge (European) alias V Muir, who was declared an absconder by the Calcutta Police in January and has been wanted by the Sealdah Railway Police of that city since August 1913, was arrested last evening in Dalhousie Street by Inspector Colquhoun and identified by Mr. C. A. Mathews, Head Travelling Ticket Checker, Eastern Bengal State Railway, where accused was employed as Travelling Ticket Checker and is alleged to have committed criminal breach of trust in respect of Rs. 1,951-14-9 collected as excess fares from passengers. He was placed before the Eastern Sub-Divisional Magistrate to-day, to whom he said he had nothing to say as to why he should not be remanded, until the 11th July.

A Pleader Debarred.

RANGOON, July 2.—The Chief Court to-day debarred a second pleader Syed Fareed Ahmed, who had been for past several years practising at Bassein, on charge of having in his application to the Chief Court for admission as pleader stated he had not been convicted of any offence whereas in February 1899, he had been as a matter of fact convicted of an offence under Section 219, I. P. C., by District Magistrate, Myitkyina, while he was Head Clerk, Mogok Military Police Battalion. In an enquiry held by the Court several witnesses deposed to knowing this pleader as a man who had been working as clerk at Mogok between 1894 and 1898. He was also identified by some persons who had served with him in those days. The Chief Court considered that the concealment of conviction was inexcusable and his past history was such as to disallow him to practise any further as pleader.

Robbery in Toungoo.

RANGOON, July 2.—A report from Toungoo states that Mrs. Wells had been robbed on a road after being held up by three men, who demanded money. They tried to pull rings off her fingers and finally made off with jewellery to value Rs. 300. The former Mali is suspected to be one of the party.

Danger from Electric Wire.

Narrow Escape.

RANGOON, July 3.—Mrs. W. Cabell, wife of the President of the Rangoon Municipality, had a narrow escape from death. Last evening, during heavy squalls, telephone wire was blown across an electric wire on York Road and snapped it. The lady had just driven out of York Road into Sandwith when the accident occurred. She fortunately escaped without injury while her pony came in contact with the hanging wire and was immediately killed.

GENERAL.

Hon'ble Mr. Gillan.

Monsoon Tour.

The Hon'ble Mr. R. W. Gillan, Member in charge of the Commerce and Industry Department, will leave Simla on his monsoon tour on Saturday, the 4th instant and will visit Delhi on the 5th, Bombay 7th to 10th, Poona 11th, Bangalore 13th, Ootacamund 16th to 18th, and Madras 19th and 20th, returning to Simla on 23rd via Delhi.

Plague Mortality.

The mortality from plague in India during the week ending 27th June was 750 cases and 661 deaths. Of these there were 79 deaths in Bombay presidency, 1 in Madras, 13 in Bengal, 37 in Behar and Orissa, 70 in the United Provinces, 342 in Punjab and 112 in Burma. There were also 16 fatal cases in Mysore and 1 in Kashmir.

Mail Steamer Report.

BOMBAY, July 3.—The Mail steamer "China" with English Mails was signalled at 8-25 a.m. nearly three hours late; usual time being 5-30. Postal specials will leave about one o'clock.

KARACHI, July 3.—The Mail steamer was signalled at Bombay at 8-25 this morning, and the Mails left Bombay by postal express train at 12-40 p.m.

All-India Weather.

SIMLA, July 3.—Monsoon has strengthened to give rain over the greater part of the country. Depression at the head of the Bay has moved inland and caused heavy rain in Lower Bengal. There is scarcely any area where temperature is above normal. Rainfall has been fairly general in Lower Burma, Assam, Bengal, Orissa, Chota Nagpur, United Provinces, sub-montane Punjab, Central India, Central Provinces, the west coast of the Peninsula and local in Upper Burma, Bihar, Gujarat Mysore. A few falls also occurred in Kashmir, North, west Frontier Province, south Rajputana, southeast Madras, north Madras coast. Principal amounts of rainfall are:—Victoria Point and Rangoon three inches, Tavoy five, Moulmein four, Akyab two, Dibrugarh and Sibsagar three, Dhubri one, Cherrapunji one and half, Cox's Bazar and Burdwan three, Chittagong one and half, Jessore four, Calcutta five, Jalpaiguri one, False Point one and half, Hosangabad and Naya Dumka two, Benares one and half, Jhansi and Dehra Dun two, Simla one, Ludhiana and Sialkot one and half, Murree and Ahmedabad two, Jagdalpur one, Ratnagiri two, Karwar and Calicut one and half and Mercara two.

FORECAST:—Increase of rain in Rajputana and southwest Punjab.

క ఫ హ రి.

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. సహా రూ. 1-4-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. శైత్యమువలన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింతు దగ్గు. శ్వాస కోశముల సూక్ష్మ నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బు సము, ఊయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసినమందు దగ్గువిధమును బట్టియుండును.

క ఫ హ రి చూ ర్ణ ము.

చిన్న డబ్బీ 1-కి 0-8-0. (6 డబ్బీల మందు గలది) 1-కి వెల రూ 2-0-0.

ఈ చూర్ణము వనమూలికలచే చేయబడినది. దగ్గు, ఉబ్బుసము, కాసపీనస, శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట సుచిది.

క ల రా మా త్ర లు.

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరా క్షేగువలెనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము. ఇది మందు నీటియందుపరమాణువులైన విష రుతువలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే గుటు ఆవశ్యకము. కలరా యున్నచోట ఎత్తాగుట యుక్తము.

గ్రహణిమాత్రలు.

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

రక్తవిరేచనములు, బుక విరేచనములు, జగట విరేచనములు, అజీర్ణ విరేచనములు మొదలగునవి గ్రాత్రలను మూడుపూటలు సేవించినతోడనే నెలచిపోవును. వీనిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. గుణము వెంటనే కనుపడును.

మూ ల శం క కు త్రై ల ము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్న చిన్న మొలలు ఏర్పడును. ఇది పైత్యకోశపు మందతవలన (Torpid liver,) గలుగును అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒక చోట కూర్చుండుట, మలావరోధమువలన బహిర్దేశమునకు పోయినపుడును ఇతర సమయములందును రక్తముపడును. విషువక కొంతకాలమువాడిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు.

గ జ్జి కి త్రై ల ము.

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-3-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్న పిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది. ఈ త్రైలమును నాలుగుపూటలు రాచిన తప్పక పనిజేయును.

కుష్టుకు త్రై ల ము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0.

ఈ త్రైలము పొడలు, బొట్టి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

చుండుకు నూనె.

వెల సీసా 1-కి రూ 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ నూనెనురాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిల, గోకుడు వుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగఁ జెరుగగలవు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

అ మృ తాం జ న ము

అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన పరమామృతము.

AMRUTANJAN

A SOVEREIGN REMEDY

FOR

Head-Ache, Rheumatism Neuralgia, Chest Colds, Sprain, Stiff joints, Dislocations, Skin diseases, Toothache, Backache, Cuts, Bruises etc.

PRICE ANNAS EIGHT ONLY.

FREE SAMPLE FOR ONE ANNA STAMPS.

RINGWORM OINTMENT.

Positively Cures Ringworm and Dhobi itches in three applications.

PRICE ANNAS SIX ONLY.

Aromatic Tooth Powder.

Cleans Teeth, Stops Bleeding, hardens gums, Taste pleasant.

PRICE ANNAS TWO ONLY.

CAN BE HAD OF ALL CHEMISTS & DRUGGISTS.

Amrutanjan Depot.

109, FREER ROAD, BOMBAY. 9, JEHANGIR STREET, MADRAS.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి. లేక నెం. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

మోహినీ త్రైలము.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి వెల 0-12-0 లు.

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

మెదడుకు చలువజేయును. కండ్లకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు పెరుగును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నువ్వు జేరును. మనోహరముగా నుండును. సువాసన గలిగి యుండును.

వేలకు వేలు

సీసాలు విక్రయము.

తప్పక కొనుట యుక్తము

ఇది మనోహరశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శులు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర, నిశ్శాంతి నిచ్చును. సుందరుల మోహలావణ్యము లకు ప్రాసంగికమగు మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు.

వ జ్ర గు లి క లు.

దీని వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు, నరహీనుత్వమును కారణములు రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాయామమువలనను, జీర్ణోద్దియత్వమువలనను గలుగును. వ్యభిచారము, సుఖరోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును దీనివలన శుక్లనవ్వుము, స్థలనము, శక్తిలేకుండుట, అగ్ని మాంద్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము లేకుండుట మొదలగునవి గలుగుచు వైజబ్బులకు వజ్రగుళికలు వజ్రాయుధమువంటివి

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

జ్వర హ రి.

సీసా 1-కి వెల రూ. 0-12-0.

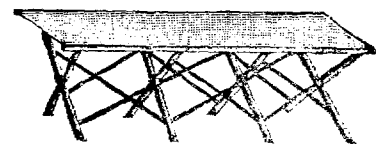
జ్వరము శరీరమునందు రక్తభేదము, రక్తగతిభేదమువలన గలుగును. సాధారణముగా నీటి, గాలి, స్థలపుమార్పవలనను జేహమునకు గాసి వలనను జ్వరమువచ్చును. జ్వరహరిని అయిదు పూటలు సేవించిన పట్టువిడుపు జ్వరములు, చలి పురాణజ్వరములు మొదలగు సమస్తజ్వరములు మానును; కొద్దిదినములు సేవించిన శరీరము యధాస్థితినిజెంది ఆరోగ్యము గలిగియుండును.

వండ్ల పొడి.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రూ. 1-2-0.

పంటిమెప్పులకు దివ్యోషధము. సువాసనగలిగి ఉండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు దగిఉన్నది. అమృతాంజనము డిపో, 108, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

Gold Medal Camp Cot.

ఆరోగికా జేశములో చేయబడిన

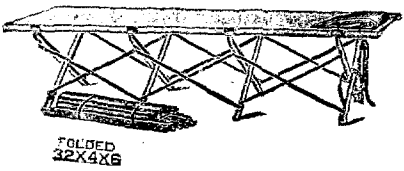
క్యాంప్ కాట్.

ఈ క్యాంప్ మదతమంబు 1000 పాకల ముఖ్య భరించగలదు. 6 అడుగుల 4 అంగుళముల పొడవు, 2 అడుగుల 6 అంగుళముల వెడల్పు, 4 అడుగుల 3 అంగుళముల పైలు. మంచము ధన 9-0-0 మంచము మడిచిపెట్టు సంచి 2-0-0 నోమలె 4-0-0 నోమలె కర్రలు 2-0-0 ఈసామాను అన్నింటితో పూర్తి ధన 16-8-0 ఆద్యాన్న పెండు రూపాయలు పంపవలయును. సామగ్రి అమృతాంజన వస్త్రకళా-రామకోటి వీధిలో 7 లపు ఉత్తములు:—గోత్రా అందు కంపెనీ, 57, అదేవునాయక వీధి, (వి. పి.) మద్రాసు. అని ప్రాయముడు.

(1-7-14)

మా మడతమంచములమీద నుఖముగా నిద్ర పోవలెనని.

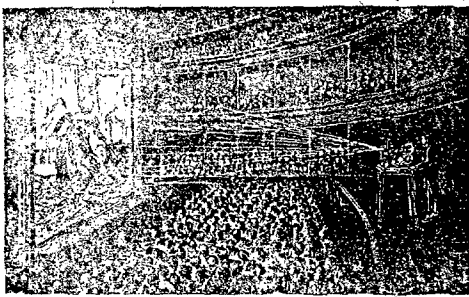
ఇది 1900 పాతల బరువును కలిగియున్నది.

ప్రయాణము
యందు
విశ్రాంతి
మీరమిదవట్టగలదు

దీని ననేకమంది వాడుచున్నారు. దేశసంచారము చేయుచుండు ఆఫీసులు విద్యార్థులు, దీనిని గొప్ప గొప్పగా వాడుచుండుదురు. ఇది ఆమెరికా దేశమున, చేయబడినది. 6 1/2 అడుగులు పొడుగు, 2 అడుగులు వెడల్పు. మడిచినప్పుడు 15 పావులకు మించనిపావులుగా కట్టుకొని చేతిపట్టుకొని పోవచ్చును ఒక్క చిన్న పాటుడయినను దీనిని తీసి మడవవచ్చును. ధన సుంచము 1-కి. రు. 9-8-0 దోమ తెర సామాను 2-0-0. వెయ్యిపావుల బరువును ఈయంతమున వేసిననులభముగా భరించగలదు. చక్కని స్థితితో చేయబడిన దోమ తెర 5-8-0 చిరునామా:— భాదర్ అండు యూనైటెడ్ బ్రదర్స్, వాచ్ అండు కాక్ ఇంజనీర్స్, మదరాసు.

ద్రవ్యవంతుడగుటకు మార్గము.

నుమారు రు 600 లు ఖర్చు పెట్టినయెడల ఒక కాక్ బయస్కోపు మెషీను ఒక ప్రదర్శనమునకు సరిపడే ఫిలుములు కొనగలరు. వాటితో వేలవేలు ఆర్జించగలరు. అసంగతులన్ని మాకద్ద మెషీను కొనువారికి ఒక పూటలో ఉచితముగా సేర్వేదము త్వరగా భాగ్యవంతు లగుటకు ముంతకుమించిన సుఖపుమాన్యము మరిలేదు. పూరాసంగతులుగల క్యాటలాగును చూచిన తరువాత మీకే తెలియగలదు. ఆలోచించకండి. త్వరపడండి. కారనేషన్ బయస్కోప్ కంపెనీ, హైదరాబాద్—121, పెద్దవీధి తిరువళ్ళీగోణి, (మదరాసు) బ్రాంచి:—ఉర్దూం. గంజాం జిల్లా.

పోస్టేజి సహా ఉచితము.
వీరవర్కరాజును మాలినయ్యరు.
ఒకనిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే మానసోల్లాసము కలుగ జేయుటయే గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అందుదెలిపి యున్నాము. కొనువారికి ఉచితముగా పంపబడును.
జాగునేయక తక్షణమే వ్రాయును.
వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ కోవిందజ్ ఆతంక నిగ్రహ బోషధాలయము.
22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

విడుబెల్లులుగల అలారం టయంపీసు.

ఆనంద సంవత్సర సిద్ధాంతపంచాంగమ్
మంచికాగితము ! శుద్ధపత్రిక !! చక్కని అచ్చు !!!
అమృతాంజనం డిపోవారి మందులను గొనువారలకు ఉచితము.
వలయువారు అర్ధణా పీటిని పంపుకొనవలయును.

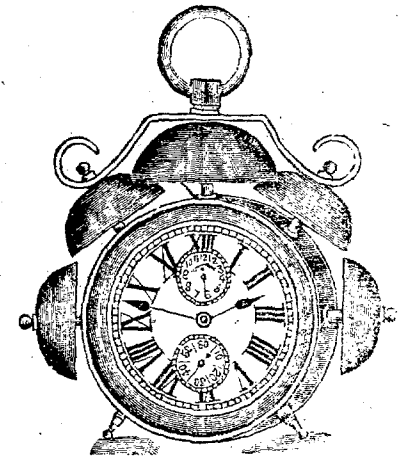
అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు లోక విఖ్యాతమైన పరమామృతము.
చక్కనిడబ్బీలోనూ సీసా 1-కి 0-8-0 డజను 1-కి రు. 5-4-0.
తామరలైలం. పండ్లపొడి. మోహినీలైలం.
జల డబ్బీ 1కి 0-6-0 జల డబ్బీ 1కి 0-2-0 5. తులముల నూనెగల
డజను 1కి 3-8-0 డజను 1కి 1-2-0 సీసా 1కి 0-12-0

పి. పి. ఖర్చులు పక్కేకము. మందుల కేటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.
అమృతాంజనం డిపో, అమృతాంజనం డిపో,
నెం. 9, జవాంగీరువీధి, మదరాసు. 109, ప్రేరికోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి.

ఆనంద సంవత్సరాది సంచిక.
చిత్రపటములతో చక్కగా ముద్రించబడినది.
కొరువారు వెంటనే వాసు కొనవలయును.

9, జవాంగీరు వీధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

ఇదేమాదిరి గడియారమును మేమి దినజాలో రప్పించి నాలుగు రూపాయలకే ధర పంపుచుంటామి అదే మాదిరి యిప్పుడు నువ్వేదాదలకుపయోగించునటుల నాలుగు రూపాయలకే కావలసిన వారికిపంపెదము.

ఈ చిత్రమునందుండు వలె ఈ గడియారమునకు విడు అలారంబెల్లులు ప్రక్కన ఆమర్చియుండును. మనమెన్నెలకు పేల్కొన్నకలయనో యన్ని గంటలకు నీ యలారములు అయిదు నొకచేసుయమునందు చెవులకింపయినప్పుడో మోగి నిడుర లేవజాలును. ఆశ్చర్యముల కాశ్చర్యమిది. ప్రతివారును కొని యానందింపదగినది. 4-0-0.
చిరునామా:— నువీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, తపాలాపెట్టె నెం. 167, మద్రాస్ 9.

ఈపంచలు కొనువారికి పీటితో పంచ 1-కి ఆల్లలారాటమున కొర్రనికోడొడ ప్రలాపము అను నూతన గ్రంథ మొకటి కూడా ఇనాముగ పంపబడును.
మంచిసమయము! వేసవేలు కర్చుపడినవి !! వెనుకదొకపు !!

మేలైన బహుళ పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్చుపడినందున ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్న నాగరికతయున్న గలమేలైనఆనంద పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పో గా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘకర్పూరం

ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాఫునీయమైనట్టివి. త్వరపడుగు మూరనిడివిన్ని 24 మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచ1-కి2-0-0 పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు ... 0-4-0

డిబా రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,
3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువళ్ళీగోణి, మదరాస్,

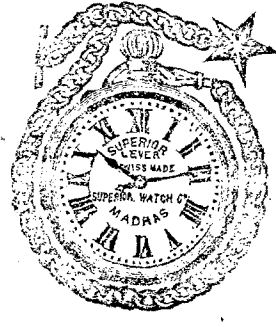
ఆంధ్రపత్రిక వక్రమున ప్రతినిధులు ప్రథమ శ్రీరామశాస్త్రిగారు మున్నగువారు సంచారము జేయుచున్నారు గాన వారల నాదరించి పత్రికకు తగిన సహాయమునుజేసి పత్రిక నాదరించుటకు దత్తమండలములోని మహాజనులు పాక్షితులు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
పోస్టుఖాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

ను పి కి యి క్ లీ వర్ జ్యో యెల్లు వాచ్.

సుందరమైన వాచి గొలుసుతో నెల రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0 దీనికి 5-సం॥ గ్యారెంటీగలదు.

వాచకులారా? మాచే తయారు చేయబడిన నువీరియర్ లీనర్ గడియారమును ఒకపర్యాయము పరీక్షించండి, మాకంపెనీలో అనేకదినములుగా యెదతెగక వ్యాపారము చేయుచుండు కొందరు మాన్నేహితులు మా కంపెనీ పేరుతోను లీనర్ గడియారముగాను చక్కని ధరలో నొక గడియారము తయారుచేయమని వ్రాయుటచే వ్యాపనోభిప్రాయ మెన్నేర్వలంచి మేము (స్విజర్ లాండు) సీమకు ఆహ్వానించి లక్షల కొలది గడియారములు ప్రతిగడియారము డమలులో నువీరియర్ లీనర్ గడియారమునందు, మాకంపెనీ ప్రఖ్యాతికొరకు నువీరియర్ వాచ్ కంపెనీ మదరాసు, అనియును, ఎర్రసిరాతో ముద్రించి, చక్కని ధారములకు నుండు బెట్టుములకు కొరకు చెక్కించిఅందలి సామానుల యానందము దృఢముగా చేయించి రప్పించి యున్నాము. ఇంగ్లీషులో (నువీరియర్) అనగా నువీరియర్ వాచ్ కంపెనీ పోస్టుఖాక్సు నెం 167, మదరాస్, ఇ అని వ్రాయుదు.

అన్నిటికిని మేలైనవి గదా వీనికై వేలు గా వ్రాయుకొరలేదు గాన మాకంపెనీ సుమారు రప్పించిన యుగడియారమున కెంతటిలాభముండునో వాచకు లూహించగలరు. వ్రానిదేశముం దంతటయు చక్కగ వ్యాపించి వేసవేలుగడియారములు కర్చుపడి అనేక యోగ్యతాపత్రములు (సర్టిఫికేట్లు) వచ్చియున్నవి. ఈగడియారముచక్కగ నడుచును. గ్రాసుదూముగలది మొరటానులకు తగినదగినది. కేటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.